ATEITIS

1955 M.

BALANDIS, NR. 4

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1955 METAI NR. 4

BALANDIS — APRIL

☆

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — J. Baužys, G. Botyrius, Kun. J. Petrėnas, D. Vebeliūnaitė.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE, BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association "Ateitis".

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Enata Skrupskelytė — Jis jau kėlės 73
Elena Tumienė — Kunigaikštytė (eil.) 75
Kun. V. Dabušis — Kristaus kančia teatro scenoje 76
K. Žemius — Kalnai 77
Alfa Sušinskas — Viltingasis džiaugsmas 78
Vilmanta Karečkaitė — Mintis (eil.) 79
Pilypas Narutis — Jis netylėjo, kai lietuvybė buvo niekinama (a. a. inž. A. Šapalas) 80
Dalia Škudzinskaitė — Doctor Angelikus 81
Dalia Prikockytė — Upė, Vėjas (eil.) 82
Saulė Liulevičiūtė — Akys 83
A. P. Bagdonas — Tau (eil.) 83
Dalia Karaliūtė — Vinco Krėvės palikimas 84
Pastabos, pastabėlės 85
Anelė Gudžiūnaitė — Prisiminimų žiedas, Pavargusi jaunystė, Pavasario saulei (eil.) 86
Angelė Kalvaitytė — Ką parvešime Lietuvon? 86
Lilė Tumosaitė — Ei, blynai, blynai 87
Pavasario žiedai 88
Audronė Kuolaitė — Vilnius (eil.) 88

SPORTAS

P. Ganvytas — Du sportiniai įvykiai 89

DARBAI IR ŽMONĖS

Iš MAS CV sekretoriato stalčių 90
SAS baruose 91

ATSKLEISTA KNYGA

A. K-čius — Simano Daukanto "Būdas" 92
V. Karečkaitė — Mykolo Vaitkaus "Tvanas" 92

PLAČIAME PASAULYJE 93

KREIVOS ŠYPSENOS 96

Viršelio 1 psl. — šv. Jurgis — dail. J. Daugvilos

Viršelio vinjetė dail. T. Valiaus

006905

Prisikėlęs Kristus pasirodo apaštalams

JIS JAU KĖLĖS, ALELIUJA!

ENATA SKRUPSKELYTĖ

Moderniojo gyvenimo triukšme dažnai nublunka Kristaus prisikėlimo šventės didingumas ir godžiai tenkinami smulkieji kasdienos reikalai užstoja žmogaus akims Golgotą. Retai kas nusikelia mintimis į Jeruzalės apylinkes, į tvankią pavasario naktį, kai žmogus nukankino Dievą. Ta nuostabi misterija kartojasi kasdien jau beveik du tūkstančius metų, o Kristaus prisikėlimo sekmadienis — Velykos tapo liturginių metų viršūne. Velykos meta amžinybės spindulį ant laiko prietemos, prisikėlimo ir atpirkimo spinduliais apšviečia kiekvieno tikinčiojo širdį.

Pavasaris ir Velykos, atgyjanti žemė, prisikėlęs Kristus ir nugalėta mirtis! Ir seniausiais amžiais žmonės laukdavo pavasario gyvybės nešėjo, ilgai užtrukusią žiemą degindavo ant laužų kalnų viršūnėse, arba persirengę vaiduokliškais drabužiais, baidydavo ją iš savo namų.

Kristaus Bažnyčioje pagonių papročiai kartu su naujai sukurtais įgavo gilios prasmės, kai tikintieji įvairiais simboliais stengėsi atvaizduoti patį esminį dalyką — mirties nugalėjimą ir gyvybės triumfą.

Gavėnios dvasia

Gavėnia, didysis pasiruošimas Velykom, Bažnyčios liturgijoj rimtėjančiais tonais skelbiama jau trys sekmadieniai prieš pelenų dieną. Jie vadinami Septuagesima, Sexagesima ir Quinquagesima sekmadieniais. Žmonės šias paskutines savaites praleidžia linksmai, tarsi norėdami atsidžiaugti už visą ilgą ir sunkų Gavėnios metą. Lietuvoj tuo metu valgoma užgavėnių blynai, o po visų linksmybių įvyksta liūdnai pasibaigianti Lašininio ir Kanapinio kova. O kas negirdėjo apie vokišką "riebųjį antradienį", rusišką "sviesto savaitę" ir prancūzišką "mardi gras"?

Po linksmybių prasideda ilga ir sunki gavėnia. Pirmaisiais amžiais katechumenai šiuo metu galutinai pasiruošdavo krikštui. Vėliau tai virto į šešias atgailos, pasninko ir susikaupimo savaites, prisimenant Kristaus keturiasdešimties dienų pasninką tyruose. Su "memento homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris" (Gen. 3, 19) lūpose, pelenų kryžium pa ženklinta kakta, basi ir ašutinėm apsivilkę, tikintieji pradėdavo gavėti.

Maldos rimtyje jie atsilygindavo už savo nuodėmes ir garbindavo kenčiantį Kristų.

Nors gavėnios pasninkas yra palengvėjęs ir daug papročių išnykę, tačiau viso pasaulio katalikai atgailos dvasioje laukia prisikelsiančio Kristaus. Nedekoruoti altoriai, violetiniai liturginių apeigų rūbai, nusižeminimo tonai maldose yra tylūs gavėnios liudininkai. Bažnyčiose susikaupę veidai atkartoja keturioliką Kristaus kančios vietų į Kalvarijos viršūnę. Sekmadieniais graudžių verksmų giesmėmis nuskamba Kristaus kančia.

Truputį kvėpteliam gavėnios vidury, Laetare sekmadienį, bet neilgam. Ateina skausmo pilnas kančios sekmadienis. Kryžiai, paveikslai pasislepia po violetiniu šydu, skausmingai nuskamba "Stabat Mater" ir visus paruošia verbų sekmadieniui. Pro besišypsančius veidus praeina triukšmingas Hosanna, džiaugsmu plakančios palmės ir viską pramatančio Kristaus veido šešėlis.

Didžioji savaitė

Didysis ketvirtadienis. Prieš 19 šimtų metų Kristus šį vakarą numazgojo apaštalams kojas. Šiandien kai kuriose bažnyčiose vyskupai pakartoja Kristaus nusižeminimo aktą, numazgodami kojas dvylikai se-

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVIDO BIBLIOTEKA

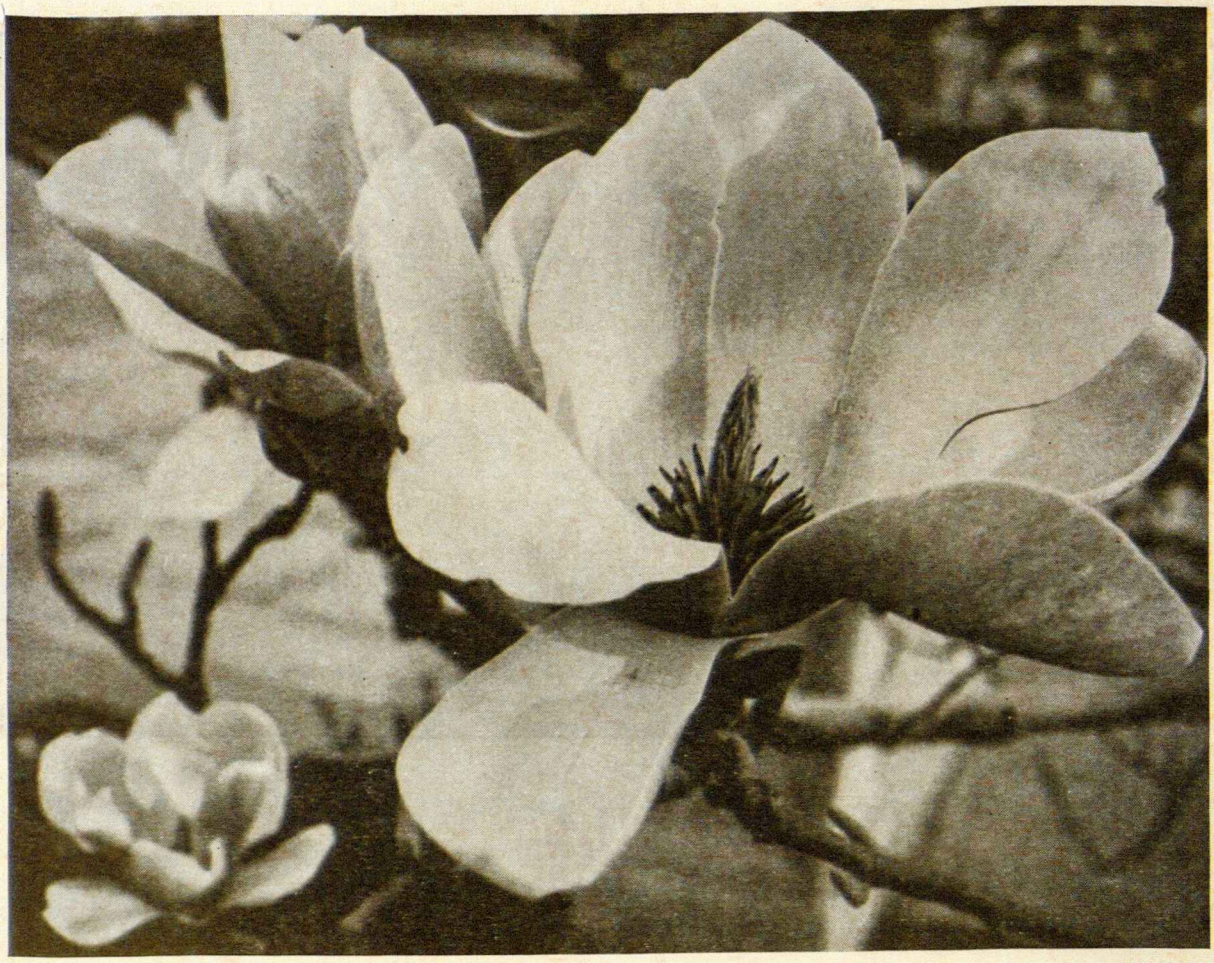

Pirmi pavasario žiedai. Nuotr. V. Maželio

nelių. Paskutinės vakarienės metu Kristus paliko Švč. Sakramentą. Tą vakarą apaštalai pirmą kartą ragavo dangiškojo maisto. Tam prisiminti bažnyčiose laikomos tik vienos mišios, o po to švenčiausias pernešamas į šoninį altorių.

Didysis penktadienis. Tai diena, kada skilo uolos ir drebėjo dangūs. "Mano tauta, sako Kristus, ką aš tau padariau? Ar kuo aš tave užgavau? Atsakyk man. Aš pasodinau tave lyg gražiausią vynuogyną, o tu man pasidarei labai karti, nes mane trokštantį girdei actu ir jietimi pervėrei savo Išganytojui šoną. Aš tave išaukštinau, suteikdamas tau didelę galybę, o tu mane iškėlei ant kryžiaus kartuvių (Iš mišiolo).

Mirties liūdesy apgaubtos bažnyčios. Mišios tą dieną nelaikomos—Kristus pats atnašauja kruviną auką. Lenkijoj ir Lietuvoj jo kūnas pagarbiai dedamas į karstą, gėlėse paskendusį altoriuj, o tikintieji budi prie jo per dieną ir naktį.

Didysis šeštadienis sutinkamas susikaupimo nuotaikoj. Tą dieną bažnyčiose šventinamas vanduo, ugnis ir Velykų žvakė, lankomas Kristaus karstas.

Džiaugsmo Aleliuja

Pagaliau išaušta ilgai lauktas Velykų rytas. "Linksma diena mums prašvito, visi troškom džiaugsmo šito, kėlės Kristus" gaudžia vargonai, plevėsuoja Velykų vėliavos, džiaugsmingai juda minios procesija. Taip prasideda Velykų sekmadienis, iškilmingiausia katalikų šventė. "Tai švenčių šventė, tai iškilmių karalienė, tai tarsi saulė tarp žvaigždžių", rašė apie Velykas pirmieji krikščionys. "Sveiki, sulaukę Šv. Velykų", skamba lietuvio lūpose.

Graži velykinė tradicija yra Romoje, kai šv. Petro bazilika iliuminuojama. Šventės išvakarėse didingas bažnyčios fasadas paskęsta šviesų jūroje, išryškėja architektūrinės linijos, šviesos siekia iki tamsių debesų. Pamažu jos virsta mėlynai raudonom, pagaliau silpnėja ir užgęsta.

Populiariausias prisikėlimo simbolis yra Velykų Avinėlis su iškilminga pergalės vėliava. Sena legenda tvirtina, kad piktoji dvasia, galinti pasirodyti bet kokio gyvulio pavidalu, niekuomet nepavirsta avinėliu. Lietuvoje jis yra Velykinio stalo centras.

Iš velykinių valgių svarbiausias yra kiaušinis. Nuo senų laikų tai buvo gyvybės simbolis, o krikščioniškaisiais amžiais jis vaizduoja Kristaus uolos karstą, iš kurio jis atsikėlė gyvenimui. Kiaušiniai, skutinėjami ir marginami įvairiausiomis spalvomis, dažnai virsta tikrai meniškais liaudies kūriniais. Jie yra dovanojami pažįstamiems ir artimiesiems, o savo laiku Anglijos karalius Eduardas I, paliepęs nudažyti 450 kiaušinių, Velykų dieną juos išdalino savo dvariškiams. Vaikams margučių atneša Velykų kiškis arba, vaškinę kumelaitę pasikinkius, atveža Velykė. Su margučiais įvairiai žaidžiama: vienur bandoma mušt ir žiūrėt, kieno stipresnis, kitur jie ritinėjami.

Kiti velykiniai valgiai yra kumpis, ypatingai kepami pyragai, rusų mėgstama "pascha". Daugelyje kraštų įvairūs velykiniai valgiai yra šventinami bažnyčiose.

Taip švenčiamos Velykų šventės. Ir dar ilgą laiką, joms praėjus, palieka mielas Velykų džiaugsmas, šviesus, kaip balti pirmųjų krikščionių krikšto rūbai, kuriuos jie dėvėdavo visą savaitę. Velykų rytą visus apima didžiulis džiaugsmas, kai atsinaujiname Kristuje ir keliamės naujiems darbams.

KUNIGAIKŠTYTĖ

ELENA TUMIENĖ

PRŪSAITĖ

JI ŽAIDŽIA, *džiūgauja ir klosto*
prieš saulę Priegliaus srovėje spalvingas Vaivos
ir nardo, kaip undinė krikštolo bangose; [juos.as
ar susirinkusi sausų šakelių ir sakus kvapiuosius

neša Žemynos aukuran po žydinčiąja jieva.
Visi rasos perlai ir brilijantai ant žaliųjų Prieg-
[liaus pievų
jai priklauso. Jos eisena, kaip pušynų stirnelės;
bet paveldėjo ji didžiojo tėvo-Herkaus Manto
[valią:
ją sūnui perduos—(slapta mergautiškai svajoja...)
Bet štai keliu kažkas atdunda. Atjoja
raitelis. Jis džiugią žinią neša:

iš didžio žygio prieš kryžiuotį-priešą
laimėjęs kovą grįžta karžygis—Kietasis Mantas,
bandęs ir vėl palenkt nenugalimą, nepalenkiamą-
[ją lemtį.

RITERIS

JINAI *sutiko pirmą kartą jį (paklydusį)*
tamsiam šventos Natangų girios tankumyne;
nuo krivių kerštо ir dievų rūstybės jį apgynė.
Kai svečias beržo baltojo sula atsigaivinęs,

dėkingai pažvelgė jai į akis tą šviesų rytą,
jos sieloje suskambo kanklės visos Aistijos
Nomeda Riterį pamilo. [vaidilų:
Jos akys, kaip tamsios pilies langai nakty, jaukia
[šviesa sušvito.
Deja tiems, kuriuos suveda dievai savajam ąžuo-
[lyne . . .
(Apsaugok jį nuo apžavų Šventa Mergele!)
Kaip dviems rasos lašams Joninių mėnesienoje,
[paparčių pynėj,
vienatiniame žiede ant kilimo žalio
vaivorykšte tvaskėt kartu jie skiria:
todėl ir jis vėliau, dėkodamas jai (nuo jos rankos)
[mirė.

NOMEDOS ATSAKYMAS

TAIP, *tai tiesa. Neklysti, Riteri.*
Tavo daina per likusias mano dienas sidabro var-
skambės sieloj. Bet aš turiu ir Tu turi [peliu
eiti ištikimai savųjų sentėvių nurodytu keliu.

Mane pažins iš begalinio skausmo veide,
nes niekada nebūsi vienas Tu iš mūsų:
Tau neatstos turnyrų, anei valandų, kurias ak-
žalia žemelė Prūsų... [mens pily praleidai,

Žinok nepuošiu niekada savęs tuo gintaru šven-
[tuoju,
kurį nuo Baltijos pakilęs vėjas atpučia (prieš
srovę) į mūs pievas.
Aš jį ant aukuro ugnies šventosios pasmilkau ir
[paaukoju,

ir jei man Tavo meilę (kaip sakai) nuo tolimų
[krantų,
kaip dovaną brangiausią siunčia Tavo Dievas,
aš ją kaip gintarą ant degančios tėvynės aukuro
[dedu.

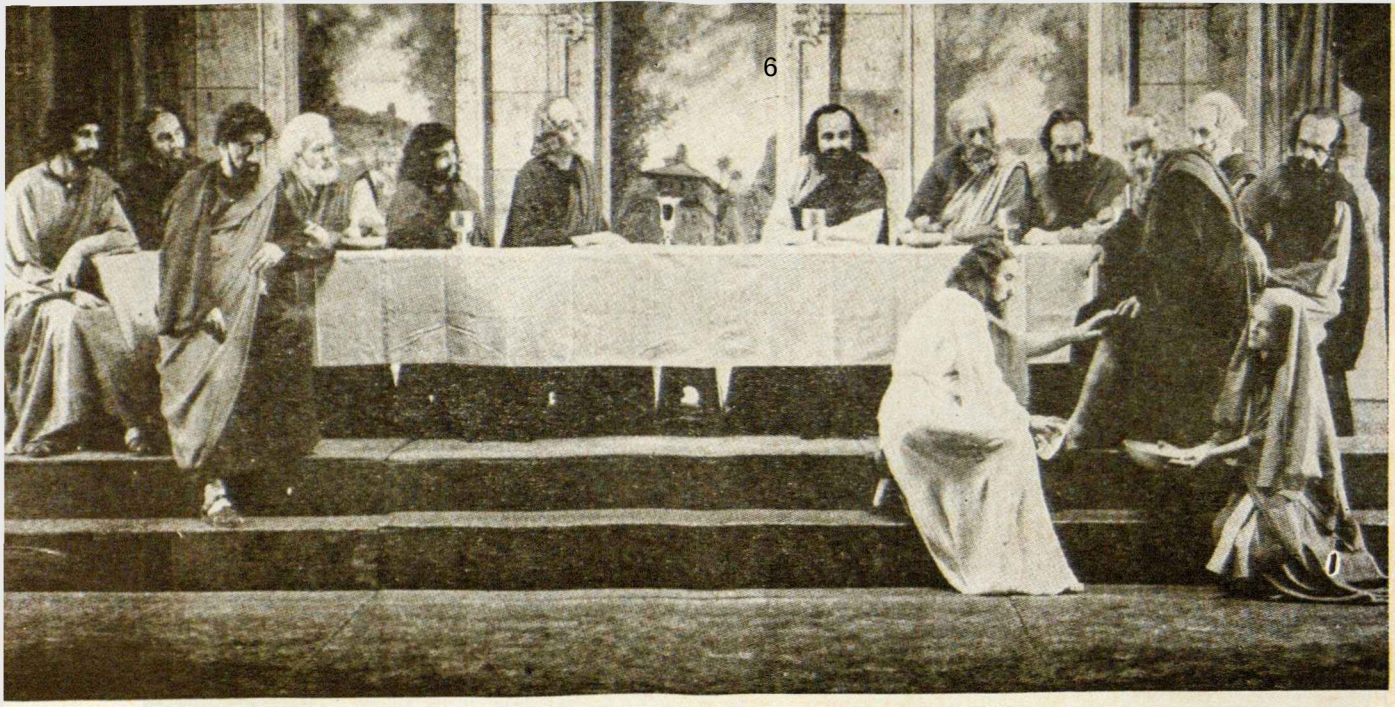

Paskutinės vakarienės scena Black Hills kančios vaidinimuose

KUN. VIKTORAS DABUŠIS

KRISTAUS KANČIA TEATRO SCENOJE

Žmonėse glūdi troškimas Kristaus gyvenimą ar atskirus jo laikotarpius pavaizduoti jiems prieinamesniu ir vaizdingesniu būdu. Visų akys ypač krypsta į Betliejaus prakartėlę ir kančios miestą Jeruzalę: idiliškoje Betliejaus prakartėlėje sušvito žemiškasis Kristaus veidas, gi Jeruzalėje vyko tragiškoji kančia, nugalėta prisikėlimo.

Betliejaus prakartėlę pirmasis ryžosi atkurti

Šv. Pranciškus Asyžietis,

kai jisai, gavęs popiežiaus leidimą, miško glūdumoje su broliais šventė Užgimimo šventę, kurią gaubė naktis, žvaigždės, gyvulėliai ir piemenys. Nuo to meto daugelyje kraštų paplito "betliejukai", per Kalėdas statomi bažnyčiose ar namuose. Jie padeda geriau įsijausti į užgimimo nuotaikas ir atneša gyvesnę švenčių dvasią.

Kristaus kančios drama, taip vaizdžiai ir smulkiai aprašyta Evangelijose, pasirodė dėkinga medžiaga scenai. Ją tik reikėjo kiek pritaikyti sceniniam reikalui, įvesti dialogus, pastatyti atitinkamas dekoracijas. Kančios vaidinimu pradžią ir atliko viduriniai amžiai, taip karštai vertinę religinį nuoširdumą ir vaizdingumą. Jie dramatiškąją

Kristaus kančią parodė scenoje.

Seniausi kančios vaidinimai sutinkami Vokietijoje: Luene, Oberammergau, Freiburge in Bresgau, Prancūzijoje — Nicoje ir Šveicarijoje, — Berne. Vokietijoje, Luenen miestelyje, kančios vaidinimai pradėti 1242 m. Jie būdavo statomi Cappenburg vienuolyne prieš Velykas. Vaidinime vyrai atlikdavo ir moterų vaidmenis. Tik 17 šm. kančios vaidinimus perėmė pasauliečiai, parenkami iš gerų, pavyzdingų šeimų, atitinkančių Evangelijoje aprašytuosius charakterius.

Visame pasaulyje pagarsėję kančios vaidinimai Vokietijoje,

Oberammergau miestelyje,

buvo pradėta vaidinti 1633 m. Sakoma, kad šio mažo Bavarijos kaimelio gyventojai buvo ištikti sunkaus maro. Norėdami šią rykštę sustabdyti, gyventojai padarę pasižadėjimą surengti kančios vaidinimus, kad tik būtų išvaduoti iš maro bausmės. Savo pažadus bavariečiai išpildė—pradėjo rengti Kristaus kančios vaidinimus, vėliau sutraukiančius žiūrovų iš visų kraštų.

Vaidintojų rolės dažniausiai paveldėjimo keliu eina iš vieno šeimos nario kitam. Taip nuošaliame Bavarijos miestelyje gyventojai mato jų tarpe vaikščiojantį Kristų, Mariją, šv. Petrą, išdaviką Juda ir laukia meto, kada galės juos pamatyti scenoje, taip gyvai ir vaizdingai atkuriančioje kančią, prieš tūkstančius metų vykusią Jeruzalėje.

O kaip ir kada kančios vaidinimai pradėta rengti Šiaurės Amerikoje? Čia, reikia pripažinti, pasitarnavo hitlerinė valdžia Vokietijoje.

Paėmus naciams valdžią į rankas, Vokietijos miestelio Luenen gyventojai, jau nuo seno turėję kančios vaidinimus ir juos labai branginę, ryžosi šią gražią 700 metų tradiciją išgelbėti. Jie nutarė vaidinimus

perkelti į Š. Ameriką.

Visa vaidintojų grupė, vadovaujama Josef Meier, vaidinusio Kristų, 1932 m. persikėlė į JAV. Tačiau trupė neturėjo pastovios vietos vaidinimams. Pagaliau 1938 m. Spearfish, S. Dakota miestelio valdžia pakvietė vaidintojus pastoviai įsikurti jų miestelyje. Po kelių savaičių Black Hills Teachers' College patalpose įvyko pirmutinis kančios vaidinimas. Netrukus ivairūs prekybininkai vaidinimų reikalui paaukojo dideli žemės plotą, o gyventojai sumetė 38,000 dol.

Nuo to laiko seniausioji kančios vaidintojų trupė, atkeliavusi į JAV iš Vokietijos, Luenen miestelio, kasmet liepos ir rugpiūčio mėn. vaidina Kristaus kančią gamtoje, labai panašioje į Jeruzalės. Amfiteatras turi 6.000 sėdimų vietų ir visuomet esti pilnas. Pastatvme dalyvauja apie 250 aktorių. Vaidinimas trunka dvi su puse valandos. Drama vaizduoja septynias paskutiniąsias Kristaus gyvenimo dienas. Aktorius Josef Meier Kristaus vaidmenį vra vaidines 5.000 kartų ir kritikų labai gerai vertinamas.

Prieš dvejus metus atidarytas naujas pastovus teatras Lake Wales, Florida. Čia vaidinimai vyksta vasario ir kovo mėnesiais.

KALNAI

K. ŽEMIUS

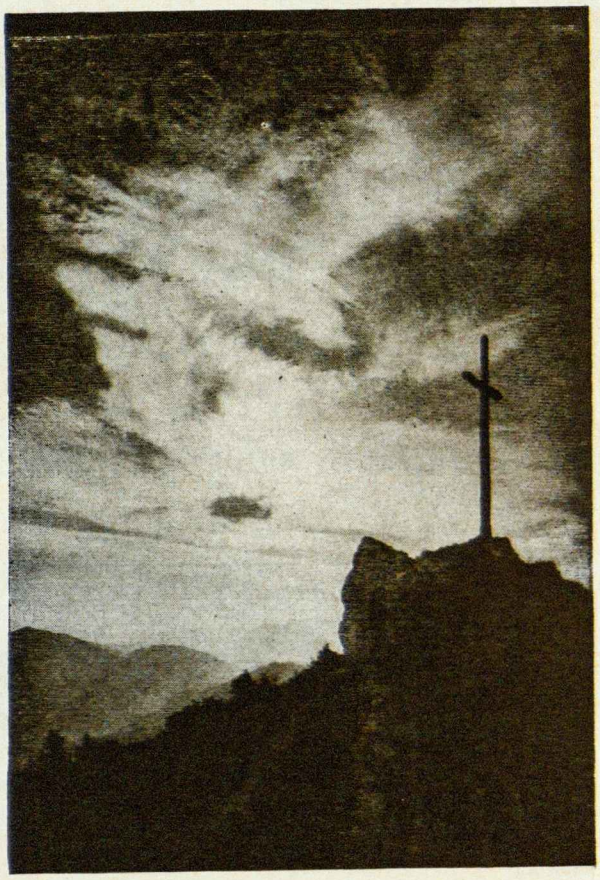

Miražas

Užmiršęs save, sėdžiu prie juodo ežero ir žiūriu į tamsų vandens veidrodį. Tenai toliau, kur mėlyna naktis savo skraiste siekia užmigusius vandens plotus, regiu kaip mėnuo ir žvaigždės ežere maudosi. Mano akyse žvaigždės lyg šviesios vėlės skraido. Tamsiame vandenyje naktis man dovanoja antrąjį dangų.

Pasaka

Menu vaikystės lygumas kaip plaštaką lygias. Menu ir pasakų kalnus, kurių ilgėjaus, kuriuos stačiau žaliose lygumose. Žinojau, kad už juodo ežero kalnai auga.

Tikėjau, kad kalnų miške tikrai rasiu du kalnu. Vieną kalną, kuris kaip iškelta ranka dangų siekia. Antrą kalną, ant kurio kaip nuo aukšto sosto visa žemė matyti. Dangaus ir Žemės kalnai mane viliojo ir atvedė į čia jų pažiūrėti ir išgirsti visą, ką apie juos pilki žmonės kalba.

Susitikimas

Kaimelyje sutikau lygumų mergaitę. Kalbėjom apie kalnus ir žmonių pasakas. Ji man sakė, kad ant tų kalnų tie kryžiai tai drąsių kopėjų paskutinių žingsnių pėdsakai. Iš mergaitės akių mačiau kalnų ilgesį ir baimę. Sunkūs batai, kirviai ir gyvybę su kabliais laikančios virvės ir senių kalnų vadovų gundantys žodžiai viliojo mane pamatyti žydrąjį sniegą. Viliojau ir aš į kalnus savo pasaka mergaitę:

— Dangaus kalnas, aukščiausias iš visų kalnų, kaip pakelta ranka siekia mėlynę, šviesią kaip tavo akys. Tenai dieną spindi žvaigždės ir šviečia didelė saulė. Tenai, sako kalniečiai, iš dausų ateina mėlynas angelas ir nakčiai išdalina sapnus. Tenai gali suprasti, ką sako tau vėjas. Tenai gali žaisti su debesėliais ir pasveikinti arus, kurie savo sparnais ryžtasi saulę užtemdyti. Į tenai kelias — pats drąsiausias žmogaus kelias. Mane ir tave jis vilioja. Tikiu!

— Žemės kalnas, sostas, prie kurio renkasi visi, kam artima žalia žemė. Tenai žmogus mato savų rankų pasaulį. Iš tenai žemė tikrai graži ir gundanti, kad gali suklupti ant kelių ir pasakyti dangui, kad aš tik žemę myliu. Tenai rytoj kalniečiai švenčia savo didžiąją šventę. Einame ir mes į svetimą šventę kaip lygumų svečiai. Kitų šventė gali būti ir mudviejų šventė. Rinkis, mergyte, vieną iš dviejų kalnų ir einam?

— Sakai, kad Dangaus kalnas siekia mėlynę, tokią kaip mano akys. Aukštai žvaigždės šviečia ir dieną. Mėlynas angelas naktį dalina sapnus. Jau senai aš mėgau ir myliu dangaus žydrą spalvą, baltus debesis ir gyvas žvaigždes. Renkuosi aš Dangaus kalną.

— Vadove, seni kopėjau, ar nuvesi mus už debesų į Dangaus kalną? — klausiu vanago akių kalnietį.

— Žemės kalno dvasiai turiu rytoj aš nusilenkti. Ir jūs — svetimos žemės svečiai turite ją pagerbti. Ji duoda mums duoną ir saugo drąsaus kopėjo gyvybę. Tik poryt aš galėsiu mirti arba judu nuvesti į Dangaus kalną.

Išėjom mudu į kalnus. Mergaitė rinkosi mėlynas kalnų gėles ir pynėsi vainiką. Stebėjau kalnus ir mačiau juos tokius pačius kaip savo vaikystėje. Jie šoko į dangų, savo kaktomis ir ragais kirsdami mėlynę ir slapstydamiesi debesyse.

Tolumoje matėsi debesyse paskendusi balta ranka— Dangaus kalnas, o šalia jos mažesnis saulės nušviestas sostas—Žemės kalnas

— Nusilenkime kalnams kartą abu drauge, o vėliau nusilenkime kiekvienas savo pasirinktam kalnui — tarė man mergaitė.

Ji nusilenkė Dangaus kalnui, o aš nusilenkiau Žemės kalnui.

ALFA SUŠINSKAS

VILTINGASIS DŽIAUGSMAS

Profesoriaus Dovydaičio taktika

Neišdilstamo atminimo profesorius Pranas Dovydaitis, vienas iš Ateitininkijos įkūrėjų, nepaprastų gabumų vyras, bekompromisinis geležinės valios žmogus ir šviečiančio tikėjimo krikščionis, be kitų savitų taktikų, ypač viena taktika pasireikšdavo tikinčiuosiuose lietuviuose. Tai būdavo liūdesio progomis, kai jam tekdavo dalyvauti laidotuvėse. Jis tada tardavo žodį ne mirusiajam beprasmiais posakiais šlovinti, bet likusiems gyviesiems prie mylimojo kapo paguosti; jis negraudindavo jau ir taip susigraudinusių mirusiojo artimųjų, o juos padrąsindavo ir sustiprindavo; šitokiose savo kalbose jis iškeldavo šventąjį bei viltingąjį krikščionies džiaugsmą pomirtiniu gyvenimu Viešpaties draugystėje ir pabrėždavo krikščioniškojo tikėjimo didybę amžinosios laimės šviesoje, kuri visiems Išganytojo garbintojams nesibaigiamai sušvis po prisikėlimo iš numirusiųjų.

Ir kitomis dažnomis progomis mūsų garbingasis kankinys profesorius Pranas Dovydaitis iškeldavo viltingojo, krikščioniškojo džiaugsmo reikšmę bei svarbą tikinčiojo gyvenime. O šio džiaugsmo pagrindas tikėjimas prisikėlimu iš numirusiųjų ir amžinuoju gyvenimu. Jis taip pat mėgdavo peikti pesimistinį krikščionies gyvenimo supratimą; jis iškeldavo dvilypumą, jog bažnyčioje mes degame tikėjimo ugnimi ir išganymo viltimi, o už bažnyčios kasdieniniame gyvenime neretai esame pilni nevilties, pagoniško susirūpinimo ir praktiško materializmo: bažnyčioje gyvename amžinybės dvasia, gi už jos dažniausiai tik šiuo gyvenimu, lyg viskas čia ir pasibaigtų...

Velykos nėra vien sausas, formalinis Išganytojo Prisikėlimo minėjimas. Jos yra gyvas krikščionių džiaugsmas, pilnas tikros vilties: savo dieviškaja kančia atlikęs žmonijos išganymo misiją, Išganytojas prisikėlė iš numirusiųjų; prisikels ir kiekvienas žmogus ir, tinkamai įšķentėjęs žemiškąjį vargą, džiaugsis su prisikėlusiu Išganytoju nesibaigiančiame dieviškosios laimės gyvenime.

Profesoriaus Šalkauskio krikščionis

Profesorius Stasys Šalkauskis, mokslinę disciplina suformavęs ateitininkų ideologiją, yra laikomas pilnutinio žmogaus skelbėju lietuvių tautoje. Šis jo pilnutinis žmogus yra niekas kitas, kaip tik evangelinis krikščionis, gyvenąs Evangelijos dvasia, pilna tikėjimo pomirtiniu gyvenimu, kurį galutinai apvainikuos žmogaus prisikėlimas iš numirusiųjų tobulai ir amžinai laimei.

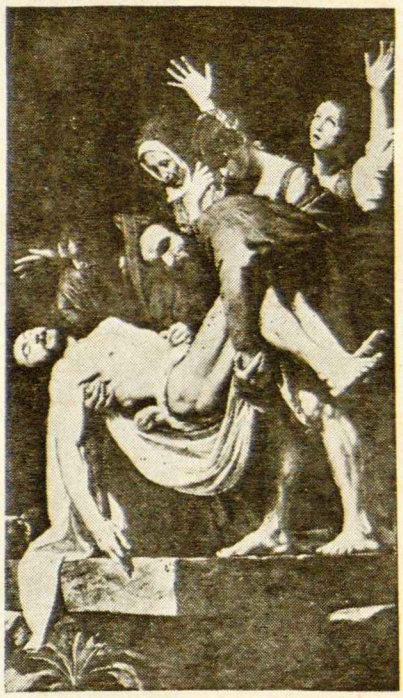

Caravaggio — Kristaus nuėmimas nuo kryžiaus.

Pilnutinis žmogus praktikoje yra negalimas be tikėjimo pomirtiniu gyvenimu. Šitoks tikėjimas įprasmina žemiškąjį žmogaus gyvenimą ir įkvėpia siekti visokios tobulybės dar čia begyvenant.

Tikėjimo pomirtiniu gyvenimu šviesoje atsiskleidžia tikroji žemiškojo gyvenimo vertė ir prasmė. Dieviškuose šio tikėjimo spinduliuose nušvinta visas pilnas žmogus, Kūrėjo leistas žemėje, kad čia savo dvasia ir kūnu siektų žemiškosios tobulybės ir amžinosios, pomirtinės laimės.

Būsimasis žmogaus prisikėlimas iš numirusiųjų bus pilnas: jame dalyvaus siela ir kūnas. Vadinasi, ne tik žmogaus siela, bet ir jo kūnas yra skirtas amžinosios laimės gyvenimui. Šitaip suprantant būsimąjį žmogaus prisikėlimą iš numirusiųjų, pilnutinis žmogus įgauna ypatingą vertę; jis pasidaro tam tikra prasme dieviškas; Viešpats jį sukūrė, Išganytojas savo kraujo kančia ir mirtimi jį atpirko iš piktosios dvasios bei iš nuodėmės vergijos, dieviškieji sakramentai jį pašventina antgamtine malone, ir po mirties jis paskiriamas savo kūnu ir siela gyventi dieviškajam gyvenimui amžinybėje, jei žemėje jis gyvena evangelinį Viešpaties gyvenimą.

Pilnutinio žmogaus supratimas yra grynai krikščioniškas. Jis apima žmogaus dvasios ir kūno tobulinimą. Kaip po žmogaus prisikėlimo iš numirusiųjų kūnas bus skirtas kartu su siela amžinajam gyvenimui, taip čia, žemėje, jis yra skirtas būti šventu dvasios bendradarbiu. Žmogus, savo kūnu kenkiąs savo sielai, nėra pilnutinis žmogus, nes jis tuo nuvertina kūną ir atima iš jo tikrąją vertę.

Tikėjimas pomirtiniu gyvenimu ir prisikėlimu iš numirusiųjų įprasmina žemiškąjį žmogaus gyvenimą ir jam suteikia jėgos gyventi pilnutiniu žmogaus ir krikščionies gyvenimu, nuolat tobulinant visas jėgas Evangelijos dvasioje. Pilnutinis žmogus yra šventumo siekiąs krikščionis aiškiai suprantąs tiek savo žemiškąją, tiek ir antgamtinę vertę: jis žino, kodėl jis yra žemėje ir kur jis keliauja... Pilnutinis žmogus nuolat yra pilnas viltingojo džiaugsmo, nes jo visų žemiškųjų pastangų, kovų, kančių ir džiaugsmų atbaiga yra amžinoji, pomirtinė laimė.

Velykų dvasia

Ne atsitiktinai į Velyku liturgiją yra idėtas žodis "aleliuja", kuris išreiškia džiaugimąsi. Šis bažnytinis džiaugsmas yra nukreiptas į dieviškąją Išganytojo pergalę. Jam prisikeliant iš numirusiųjų: šis džiaugsmas taip pat išreiškia ypatingą, kūdikiška Bažnyčios ir tikinčiųjų padėką Išganytojui už žmonijos atpirkimą iš nuodėmės vergijos ir už atlyginimą Dangiškajam Tėvui už žmogaus nusikaltimą.

Velyku dvasia yra dieviškojo gerumo, dieviškosios meilės bei pergalės ir žmogaus šventėjimo dvasia: ji yra dinamiškasis dieviškojo gerumo ir žmogiškojo tobulėjimo metas.

Krikščionis, teisingai suprasdamas Velyku prasmę, negali likti velykinės dvasios nepaliestas ir nuošalus visoje didingoje velykinėje akcijoje.

Velykos yra nuostabus šventėjimo metas, kuriame Dievo malonė daro nesuskaitomus, matomus ir nematomus stebuklus žmogaus gyvenime.

Velyku dvasia yra tikroji krikščioniškoji dvasia: keltis, o prisikėlus ištverti, gyvenant pilnutiniu žmogumi žemėje ir tuo siekiant amžinosios, pomirtinės laimės... Aleliuja!

Vilniaus kraštas
Trakų apylinkėse.
Nuotr. V. Augustino

Vilmanta Karečkaitė

MINTIS

Širdis pavargusi, palinkusi ant žemės kranto!
Lanku rikiuojasi nutilę metai kaip žiedai galvas nulenkę.
Užgimusi maža mintis kaip skambantis varpelis
Stebės dainuojantį ir mirštantį pasaulį žvaliom akelėm.

Kaip medis miško glėbyje sutirpęs linksta,
Virpėdamos, kaip nendrės spalvos puokštėmis saulutėje silpsta,
Taip bėga žmonės, palikdami užpakaly kvepuojantį kiekvieną metų laiką,
Sutirpdami mirty ir baigdami gyvenimo trumputę eigą.

Mintis nemirs — spurdės kaip kvepiantis paukštelis
Viršum kalnų, kurių papėdėje pasaulis! Minkštutis kelias,
Paraudęs rytas ir kupinas dainų saulutės vingis —
Minties pasaulis, kuriame nei pasaka, nei realybės albumėlis nerakinti!

Sustoja ežerai dainuoti, kalnai išsirikiuoja, laukia;
Ramunės takeliais bėga ir stiepiasi ant lauko,
Kuriuo stipri mintis standriais žingsneliais į neregį pasaulį eina
Parodyt dideliam žmonių pasauliui jo mažutį veidą!

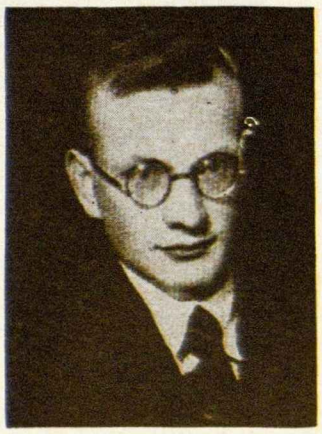

Inž. A. Šapalas

JIS NETYLĖJO, KAI LIETUVYBĖ BUVO NIEKINAMA

(10 metų nuo dipl. inž. Antano Šapalo mirties)

PILYPAS NARUTIS

Diplominis darbas... Kacete

Susitikau jį pirmą kartą Vytauto Didžiojo u-to koridoriuje prie Korp. Grandies vitrinos. Jo raudona grandietiška kepurė buvo jau apdėvėta, reiškia — ne "fuksas". Savo išvaizda manęs visai neimponavo: smulkus, išdžiūvęs ir dar su storo stiklo akiniais. Užkalbinau, padavė man ranką ir ne tik nuoširdžiai atsakė, bet ir savo pagalba man pasiūlė. Man, "fuksui", tas buvo daugiau negu paguoda, nes pirmomis mokslo dienomis universitetas atrodo klaikesnis, negu Sahara.

Šapalas buvo atviras, nuoširdus ir labai šnekus. Bet ne kaip bobutė turguje. Jo šnekumas buvo ypatingas: pilnas nuoširdaus samojaus su giliomis mintimis ir turiniu. Kauno moksleiviai at-kai bene labiausiai džiaugdavosi, gaudami savo pobūviams prelegentu Šapalą. Jo kalendoriuje jau mėnuo į priekį buvo atžymėta: paskaita Šv. Kazimiero, Šančių ir tt. gimnazijų moksleiviams.

Studijuodamas mokslapinigius pats užsidirbdavo: mokė mokinius privačiai, vasarą praktikos darbais. Ilgai studijavo ne vien todėl, kad pats užsidirbdavo ir buvo visuomeniškas. Jis buvo labai gabus ir darbštus, todėl un-te klausė ne minimumą dėstomu dalykų, o maksimumą. Jis ne tiek ruošė, kad būtų paviršutiniškai išlaikyti egzaminai, bet kad viska pagrindinai ir kuo plačiausiai išmoktų. 1942 metais, pavartęs jo studijų knygute, nustebau — suskaičiau per 120 egzaminų.

Po kruopščių studijų metų Šapalas padarė diplominį darbą iš chemijos srities, tačiau diplominio darbo gynimo dieną pas jį atėjo Gestapo, ir Šapalas atsidūrė kacete. Tuo metu jis buvo Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininkas. Kapų ir SS-manų grasinimais, riksmais ir lazdų smūgiais atžymėtos podiplominės Šapalo dienos.

"Tu išdrįsai savo motiną niekinti!"

Kai Šapalą atvežė į Stutthofo kacetą, mums, seniems kaliniams, buvo didelė šventė. Naujas kalinys, naujos žinios! O žinios buvo brangesnės už duoną. Susitikę išsibučiavome, ir pamačiau: jo kūnas ir veidas buvo padengtas mėlynėmis nuo smūgių, viena akis nuo sumušimo buvo akla, kalbėdamas virpėjo, bet iš jo žodžių dvelkė tokia dvasinė stiprybė, kad, atrodė, lyg didžiausį mūšį laimėjęs. Jis kalbėjo mums:

— Kratą darant, mano sandėliukyje esančio pundelio "Į Laisvę" nei kitos medžiagos nerado. Ir Kauno Gestapo rūsiuose buvau neilgai. Liepė prisipažinti, kad dalyvavau slaptoje organizacijoje. Atsakiau, kad visa Lietuva ir visi lietuviai toje slaptoje organizacijoje dalyvauja ir dalyvaus, kol vokiečiai okupaciją tęs ir neduos nepriklausomybės. Atrodo, kad to atsakymo jiems užteko: pademonstravę, kad priklauso šmelingo giminei, išsiuntė mane į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą. Čia buvo linksmiau: vienoje kameroje buvome virš dešimties. Seni kaliniai mane kaip naujoką tuoiau supažindino su "pūtimu į aulą". Kompanija buvo nebloga, bet neilgai. Po geros savaitės ėmė mane vežti į Tilžę — Karaliaučių — Marienburgą — Vytauto kalėjimą... o pėsčią iki jūsų bloko atlydėjo Pečeliūnas.

— Kur tau suspėjo akį išmušti? — paklausiau, nes akis, nors ir buvo dr. Starkaus rūpesčiu mediciniškai aptvarkyta, bet vis dar nuolat ašarojo.

— Tai epizodas iš Karaliaučiaus. Iš kalėjimo celės parsikvietė mane į šviesų, gražų kambarį toks nusibernis — vienas iš tų, kurie, lietuviškai kalbėdami, negali ištarti kieto "L" ir sako: "Liabas!". Aš tuojaus jį pagyriau, kad gražiai lietuviškai kalba, ir pasidžiaugiau, kad vokiškoje žemėje susitikau lietuvį. "Aš ne lietuvis!" — tuojau atkirto jis ir atsisėdęs į minkštą foteli, pradėjo tokią pasaką: "Šapaliai, tu esi mokslintas vyras! Tu esi labai naudingas naujosios Europos kūrimui. Jei esi protingas, tai gali gauti iš Fuehrerio labai garbingą vietą, o jei ne — žūsi kaip šuo. Mes, vokiečiai, draugus mylime. Priešų neapkenčiame ir juos žudome. Pas mus priešu laikomas kiekvienas, kuris nenori būti vokiečiu. Štai, žiūrėk, aš! Mano motina lietuvė, ir tėvas kalbėjo lietuviškai, ir mane išmokė lietuviškai. Bet kam man lietuviškas liežuvis! Lietuvių kalba yra vergų kalba! Aš spjoviau jau senai ir pasidariau vokiečiu. Ir, matai, esu žmogus, o ne vergas! Manimi dabar rūpinasi Fuehreris. O tu, štai, vergas — šuo. Nebūk durnas, spjauk į viską, kas lietuviška ir eik pas mus tarnauti, turėsi taip gerai, kaip aš..."

— Žinai, to man jau buvo perdaug, — sako dar karta dėl tų žodžių susijaudinęs Šapalas:—Pasitempiau gerai ir dar balsiau negu jis sušukau: "Tu pienburni! Nuo tavo lūpu dar motinos pienas nenudžiūvo, o tu išdristi dergti savo motiną! Tu nevertas savo motinos skverno prisiliesti! Tu išgama!..." Mačiau, kaip sakant mano žodžius jo veidas ėmė balti, — bet dar turėjo tiek žmoniškumo, kad liepė man akinius nusiimti ir ... kaip matai, vieną akį taip pat dar paliko...

Šapalas buvo atsiustas i kaceta su ypatingais lydimaisiais raštais ant spalvoto popieriaus. Tai reiškė, kad Šapalas priskirtas prie mirtininkų, kurie turi artimiausiu laiku nusibaigti. Jis neturėjo teisės gauti ir rašyti laišku, negalėjo gauti siuntinių, vadinasi, niekas neturėjo žinoti nei apie jį, nei kur jis.

Iš tolo sekdamas Šapalą patikrinimo metu (po sunkių dienos dar-

DOCTOR ANGELICUS

DALIA ŠKUDZINSKAITĖ

Šv. Tomas Akvinietis gimė 1225 ar 1227 metais Italijoje, Rocca Secca, prie Neapolio, netoli Monte Cassino vienuolyno. Jis buvo aukštos kilmės, grafo Landulfo Akvino ir grafaitės iš Teano sūnus, gi jo pusbrolis buvo imperatorius Henrikas VI, dėdė — garsusis Barbarossa (Rudabarzdis), o Fridrikas II — artimas giminaitis. Tuo laiku veik visą Europą valdė šv. Tomo giminaičiai.

Tarp hohenštaufenų ir popiežiaus buvo kritiška ir įtempta padėtis. Fridrikas II, susidėdamas čia su arabais, čia vėl su krikščionimis, buvo tų laikų "stupor mundi". Panaši padėtis vyravo ir šv. Tomo namuose. Akvino grafas užpuolė Monte Cassino vienuolyną, popiežiaus tvirtovę, o vėliau savo sūnų pasiuntė į tą patį vienuolyną mokytis. Tai parodo tų laikų dvasią, kurioje šv. Tomas pradėjo savo jaunystę.

Iš pat vaikystės Tomas nemėgo ir nesižavėjo riteriškumu ar kitais tų laikų užsiėmimais. Suėjus penkeriems metams, jau jį išsiuntė į Monte - Cassino vienuolyną, kur stropiai mokėsi, daug meldėsi ir mąstė. Šis berniukas dažnai klausdavo kitų "Kas yra Dievas?" Nesulaukęs patenkinamo atsakymo, jis laužė savo mažą galvelę ir pats daug mąstė. Apie 1236 m. Tomas pateko į Neapolio universitetą. Sakoma, kad Monte Cassino vyresnysis rašęs jo tėvui laišką ir prašęs neleisti vaiko talentams žūti, nes tame universitete moralė buvusi labai menka. Bet šv. Tomas liko skaistus.

Tėvas, matydamas sūnaus nesidomėjimą žemiškąja garbe, norėjo matyti jį Monte Cassino vienuolyno vyresniuoju, nes tik tokia aukšta bažnytinė tarnyba tiktų jų kilmei.

Kartą grįžtą Tomas namo ir praneša tėvams, kad jis įstojo į elgetaujančių vienuolių domininkonų ordiną. Tėvai ir giminės buvo labai nepatenkinti, mat, negarbinga turėti elgetą savo giminėje.

Padaręs įžadus ir vienuolyno vyresniojo siunčiamas, Tomas išvyksta į Romą, bet pakeliui jo broliai pagrobė ir uždarė Giovanni pilyje, Rocca Seccoje.

Čia jį bandė visokiais būdais atpratinti nuo vienuolio gyvenimo, bet tai jiems nepavyko. Tada atsiuntė pas jį gundytoją — gražią, bet ištvirkusią merginą. Tomas tuomet tikrai supyko, ir, pagriebęs iš židinio nuodegulį, užsimojo kirsti. Mergina išsigandusi, surikusi ir smukusi pro duris. Tomas gi degančiu nuodeguliu išdegino kryžių duryse; paskui, parpuolęs ant žemės, maldavo Viešpatį suteikti jam tvirtybės. Dievas jo maldą išklausė, ir sapne pasirodę angelai pasakė kad nuo to laiko Viešpats jį saugosiąs nuo pavojų.

Pilies kalėjimas Tomui daug nuostolių nepadarė, nes jis ir čia daug skaitė, galvojo ir mąstė. Jo giminės, verčiami Fridriko II ir popiežiaus Inocento IV, Tomą su krepšiu nuleido iš pilies bokšto ir atidavė laukiantiems broliukams domininkonams. Popiežius, išgirdęs Tomo norą būti vienuoliu, uždraudė toliau jį persekioti.

STUDIJOS PARYŽIUJE

Vienuolyno vyresniojo siunčiamas, Tomas nuvyko į Paryžių studijuoti. Paryžiaus universitete tuo laiku dėstė garsusis Albertas Didysis.

Studentai, nesuprasdami Tomo, jį pramynė "nebyliu jaučiu", nes jis buvo didelio ūgio, stambaus sudėjimo, lėto būdo, nedrąsus, atsiskyrės ir labai nusižeminęs.

Tomas mėgo knygas ir jomis tesidomėjo. Albertas Didysis matydamas jo gabumus, kartą pasakė: "Jūs vadinate jį nebyliu jaučiu, o aš sakau jums, kai tas nebylys jautis pradės baubti, jo balsas pripildys žemę..."

Baigęs studijas Paryžiaus universitete, jis keliavo su savo mokytoju Albertu mokydamas žmones, skaitydamas paskaitas ir aiškindamas teologinius klausimus. Vėliau jis gauna teologijos daktaro laipsnį. Tomas narsiai kovojo prieš eretikus, padėjo išspręsti sunkius teologinius klausimus.

Kartą priprašytas parašyti apie Švč. Sakramentą, Tomas nejaukiai jautėsi, bijojo, kad galįs ką nors neteisingai mokyti. Maldoje nerasdamas nusiraminimo, jis nuėjo į bažnyčią, padėjo rašinį ant altoriaus, po Kristaus kryžiaus kojomis, prašydamas Kristų jo studiją įvertinti, o pats suklupo maldoje. Kiti vienuoliai, tą įvykį matę, pasakoja, kad Kristus nulipęs nuo kryžiaus ir pasakęs: "Tomai, tu viską gerai apie mane parašei".

Kitą kartą Tomui besimeldžiant prie kryžiaus, Nukryžiuotojo rankos prasiskleidę, ir jis išgirdęs balsą, kad visa, ką jis rašė, parašė gerai ir dabar galįs prašyti atlyginimo. Tomas atsakęs: "Tave, Viešpatie".

Šv. Tomo nusižeminimas buvo toks didelis, kad popiežiaus prašomas tapti vyskupu, jis su ašaromis maldavo jį nuo tos pareigos atleisti. Jei šventasis būtų tapęs vyskupu, jis būtų mažiau beturėjęs laiko ir būtų neparašęs "Summa teologica".

Kartą šventajam laikant mišias, kažkas su juo nepaprasto atsitiko. Po to jis savo draugui šv. Bonaventūrai pareiškė, kad jo raštai yra niekis prieš tą, ką jis matė. Be to, jis savo draugui pasakęs, kad daugiau nebekovosiąs su eretikais.

Popiežiaus prašomas važiuoti į bažnytinį susirinkimą, šv. Tomas pakelyje apsirgo ir, keletą savaičių išgulėjęs, mirė 1274 m. kovo 7 d.

Šv. Tomą Akvinietį, išgarsėjusį šventu gyvenimu, didžia išmintimi ir stebuklais, popiežius Jonas XXII paskelbė šventuoju 1323 m.

---

bų kaliniai turėdavo ištisas valandas išstovėti rikiuotėje, kol tūkstantinę kalinių minią SS-manai patikrindavo), pastebėjau, kad jis visą laiką vieną savo ranką laiko kišenėje. Paklausiau, ar jam šalta rankai, pasiūlydamas šiltą pirštinę.

— Ne! tarė jis man ir iš kišenės išsitraukė parodyti ... rožančių. — Jis iš Lietuvos! Pečeliūnas buvo entlausung'e — išsaugojau!"...

Šapalas palaidotas Pucko kapinėse šalia mūsų didžiojo ateitininko ir kankinio kun. A. Lipniūno. Šiemet balandžio 19 d. sueina 10 — metų nuo jo mirties.

Viešpats pasišaukė jį pas save kaip kankinį už lietuviškumą — vieną iš didžiausių ateitininkų principų, ypač šiose tremties dienose. Savo mirtimi Šapalas parodė pavyzdį, kad ateitininkas yra pašauktas ne tik lietuvybės išlaikymui, bet jo pareiga taip pat už ją kovoti, ją ginti, nežiūrint savo jėgų ir gyvybės.

Biržų gimnazijos ateitininkai ↘ 1931 m.

MOKSLO VEIKALŲ AUTORIUS

Šv. Tomas Akvinietis yra palikęs daug mokslo veikalų. Jų tarpe žymiausias yra **"Summa Theologica"**, kur jisai pateikia viso teologijos mokslo santrauką, gvildenančią klausimus apie Dievą, iš Kūrėjo rankų išėjusius kūrinius, jų tikslą ir priemones jam atsiekti. Trečioje Sumos dalyje nagrinėjami klausimai apie Kristų, žmonijos Atpirkėją, kaip kelią į galutinį žmogaus tikslą.

Be to, garsus yra šv. Tomo veikalas **"Summa Contra Gentiles"**, kur pagonims prieinamu būdu aiškinami krikščioniškosios doktrinos klausimai, atskleidžiamos jų klaidingos nuomonės apie krikščionybę. Teologinių studijų srityje priskirtini ir šv. Tomo raštai, aiškiną Petro Lombardo veikalą, didžiuliai Evangelijų komentarai ir eilė kitų smulkesnių veikalėlių.

Nemažesni yra šv. Akviniečio nuopelnai ir filosofijos mokslui. Jisai yra laikomas scholastinės filosofijos kūrėju, kurios pagrinduosna padėjo Aristotelio filosofija. nuskaidrindamas ją krikščioniškuoju galvojimu. Todėl teisingai ir sakoma, kad Tomas "pakrikštijęs" Aristotelį, atseit, į pagonio Aristotelio filosofinę doktriną įliejo krikščionybės spindulių.

Scholastinė filosofija, sukurta šv. Tomo Akviniečio giliu protu ir geležine logika, yra tarytum kokia žvaigždė vadovė visiems mintytojams, pasiryžusiems narplioti naujas problemas, iškilančias žmogiškojo pažinimo lauke. Ne veltui amžių tekmėje šv. Tomas Akvinietis buvo pavadintas Angeliškuoju Daktaru (Doctor Angelicus), mat jo išmintis lyg kad prašoka žmogiškąjį pajėguma ir priartėja prie aukštesnio ir gilesnio angelų pažinimo.

Šv. Tomas Akvinietis, dangiškasis akademinio jaunimo ir jų studijų globėjas, ir mūsų dienose šviečia kaip žėruojanti ugnis, nužerianti kelią tiesai pažinti ir ją pamilti.

LITERATŪRA:

1. G. K. Chesterton, **St. Thomas Aquinas**, N. Y. Sheed & Ward, Inc.

2. P. J. Glenn, **The History of Philosophy**, B. Herder Book Co.

3. Summa Theologica — anglų k. vertimas.

DALIA PRIKOCKYTĖ

U P Ė

Mėlynoji upė jūron neša laiką;
Šnara tyliai bangos pasakų nakty —
Nešasi su savim mėlynąjį dangų,
Ašaras ir džiaugsmą jūron paskandint . . .

Seserys ant kranto sau kasas supynė:
Vakarą ir dainą upėn paskandins . . .
Skamba gražios dainos, skamba sutartinės,—
Ilgesį ir meilę atneša širdin . . .

Ir keliauja upė, niekad nesustoja.
Liūdesį surinkus, nešas vis tolyn . . .
Dar pavogus šypsnį vargano artojo,
Pamažu keliauja pasakų šalin . . .

Tai nuneš ir mano ilgesį galingą,
Tai nuneš į laisvę — jūron jį paleis —
Laisvės apsvaigintas, laisvės paslaptingos,
Neklajos jau niekad varganais keliais . . .

V Ė J A S

Atkeliavo, atskubėjo
Mažas vėjas.

Pažadėjo — netesėjo . . .
Ir tarp lapų įsipynęs,
Laimės šokį šoko vienas.
Sužavėjo mažą vėją —
Saulę gainiotis pradėjo;
Savo džiaugsmą žemėn liejo.
Prižadėjo — ištesėjo!
Žemei žodį sušnabždėjo,
Ir nuvargęs, ir pašokęs
Į beržyną nudundėjo.

Nebegrįžo mažas vėjas . . .

AKYS

SAULĖ LIULEVIČIŪTĖ

Juk tai kažkas nepaprasta! Olimpe, didžiųjų dievų buveinėj, kur visuomet gyvena santaika ir meilė, šiandien yra nesantaika ir ginčai.

Dievai vaikščioja nuleidę galvas ir susimastę. Kai susitinka, tai jų pašnekesys yra tik barniai ir ginčai. Ir ta nesantaika nebe pirmą dieną viešpatauja dievų buveinėj. Jau kuris laikas vargšas Hermis, dievų pasiuntinys, negauna nei minutės poilsio; tai vieno, tai kito dievo jis vis siunčiamas žemėn.

Pagaliau Zeusas, visų dievų tėvas, nebegalėjo pakęsti tos nesantaikos tarp savo vaikų. Jis sušaukia visų dievų posėdį ir griežtai reikalauja visų pasiaiškinti, kas drumsčia jų ir viso Olimpo ramybę?

Pirmiausia prabyla Hera, Zeuso žmona.

— Zeuse, mano vyre, tai aš kal ta, — kalba ji, — užminiau aš jiems mįslę, kurios nei vienas negali išspęsti: kas turi tam dideliam, gražiam, mūsų valdomam pasauly puikiausias ir žavingiausias akis?

Visi dievai sužiuro į visų dievų dievą, lyg laukdami čia pat mįslės išrišimo, bet Zeusas irgi nežinojo. Jam irgi įdomu pasidarė. Ir klausia jis:

— Afrodite, meilės ir grožio deive, kas, tavo manymu, turi gražiausias akis?

Priekin išeina augšta, liekna moteris. Jos balsas yra ramus ir skambus kaip ji sako:

— Kas gali turėti gražiausias akis už žmogų, kuris labai myli? Argi galima nusakyti, kas tose akyse atsispindi? Toks žmogus mato tik tai, kas yra gražu, jo akys prisigeria to grožio ir tampa pačios žavingos.

Zeusas sutinka su Afrodite, juk... Bet dabar prabyla Apolonas:

— Pripažįstu, kad mylinčių akys yra gražios, bet jos nėra gražiausios. Ar jūs matėt kada stiprų, ryžtingą vyrą, kuris yra pasišventęs kokiam didžiam tikslui; ar jūs nematėt, kokia jėga dega jo akyse, kiek ten drąsos! Ar nėra tokios akys gražiausios?

— Jos yra gražios, Apolone, — atsiliepia Atėna, išminties ir mokslo globėja, — bet jų negalima lyginti su akimis, į kurias pažiūrėjus matai, koki mokslo lobynai jose glūdi, kai pažįsti, jog jos žino visa, kas yra gera ir gražu; ar jūs nesistebit tokiomis akims? Ar nėra jos gražiausios?

Ir tada kalba Artemidė, ir jos balsas ateina kaip iš toli; atrodo, kad jį neša mėnulio spinduliai; ir kalba ji:

— Yra medžioklė. Jau temsta. Medžiotojai nuvargę, bet kaip gali tas jaunas medžiotojas baigti, kai laimėjimas atrodo čia pat. Ir pamato jis siluetą — gyvulių karaliaus liūto siluetą. Ir medžiotojas slenka artyn. Jo laimė, liūtas jo nejaučia. Jau čia pat... ir ... laimikis jo. Dabar atsistoja medžiotojas šalia savo grobio; ir tik pažvelkit į jo akis! Kaip jos žiba! Pergalė, pergalė ir laimė, ir džiaugsmas tiesiog jose. Jos žėri tamsoj savo laime.

Ir visi tyli, kai balsas nustoja. Ir nustemba jie, kai tylą nutraukia Hera, jų visų motina.

— Jūsų pasakojimai yra gražūs. Visi jie turėjo gražias akis, bet visgi jūs neradot gražiausių.

Ir visi Olimpo gyventojai dar daugiau nustemba. Nieko nesako, tik žiūri į ją. Vėl kalba Hera:

— Žiūrėkit ten prie to nedidelio namuko. Ten jūs rasit gražiausias pasauly akis.

Ir dievai dar nespėja užtenkamai nustebt, kai pamato iš namuko išeinančius du žmones. Vienas jų— tai augštas, jaunas, gražus vyras. Su juo eina senyva moteris. Jie sustoja ir kalba. Ir girdi dievai, kaip laimina senutė savo sūnų, išeinantį karan. Ir mato, kaip jie atsisveikina, ir sūnus eina sunkiais žingsniais, motinos akių lydimas. Ir žiūri dievai į tas akis. Kiek daug jose meilės, kančios, ryžtingumo, atsidavimo. Kiek sielvarto, nors telpa ten ir daug pasididžiavimo.

Ir visi sutinka su Hera; ten tai puikiausios ir žavingiausios akys.

A. P. Bagdonas

T A U

Aš žvaigždėtą dangų Tau padovanočiau,
Tau lankas žaliąsias kvepiančiais žiedais,
Tau žiogelių smuikai minuetus gros čia,
Saulės spektro juostos rasos perlais žais.

Tau daina vakare tėviškės papieviuos,
Piemenų varpeliai ilgesį primins,
Paupiais sustoję nuometuotos jievos,
Kaip bažnyčių bokštai nusilenks žvaigždėms.

Tau įvairiaspalvės vasaros svajonės
Iš augštų padangių širdyje plasdens.
Tu kaip karalaitis žydinčiuose kloniuos,
Tau po kojų upės krikštolo vandens.

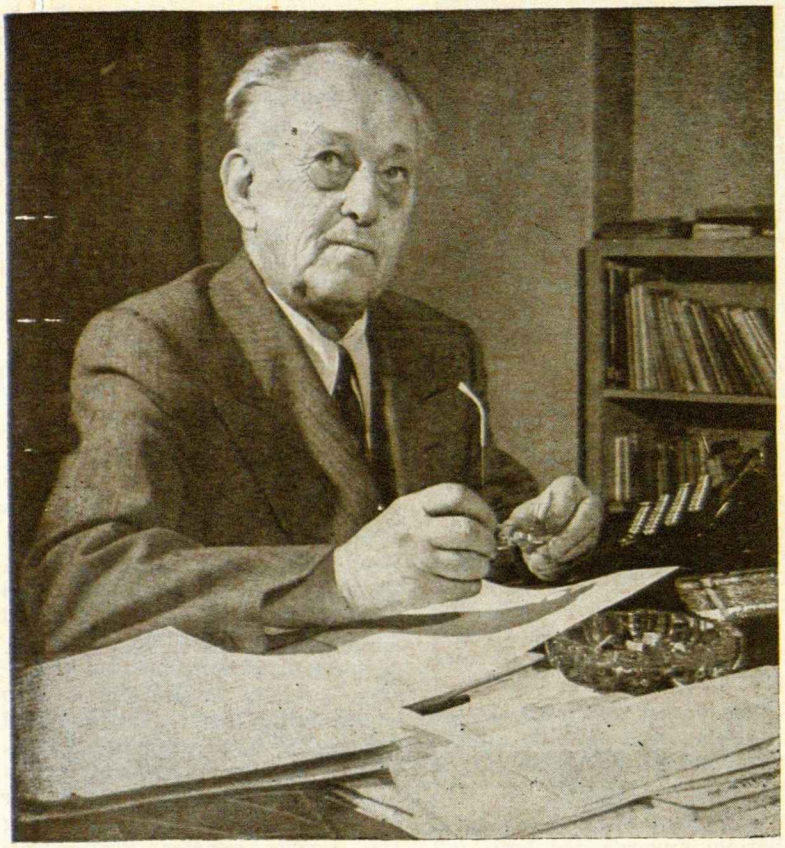

Vincas Krėvė savo darbo kambaryje Philadelphijoje. ←

VINCO KRĖVĖS PALIKIMAS

DALIA KARALIŪTĖ

Krėvė yra vienas iš tų, su kurio atėjimu lietuvių literatūron baigėsi, kaip Mykolaitis-Putinas sako, mūsų naminė, publicistinė literatūra. Prasidėjo literatūriškai filosofinių problemų sprendimas bei jieškojimas aukštesnių literatūros formų. Krėvės kūryboje aiškiai galima skirti keturias kūrybos sritis: 1. Lietuvos praeities ir kaimo grožį. 2. kaimiečio psichologiją, 3. didelio žmogaus santykį su visuomene ir 4. lietuvių tautos dvasios jieškojimą.

Kaimas ir lietuvis

Nelengva būtų nurodyti mūsų literatūroje šalia "Dainavos šalies senų žmonių padavimų" kitą veikalą, kuris taip atskleistų didžiąją Lietuvos praeitį, tuos laikus, "kada šviesiame pasaulyje gyveno tie milžinai, kur tik dainoje dabar bedainuojami, kur tik pasakoje dabar bepasakojami, milžinai vyrai, kurie nežinojo, nesuprato, kas baimė baimelė, sunki vergija nedalelė..."" Vakarinė giesmė, Milžinkapis, Užkeikta merga, Gilšė, Daina apie arą — tai vis padavimai, kuriais Krėvė, įsigilinęs į tautosakinės kūrybos dvasią, iškėlė legendarinės Lietuvos praeities grožį.

Lietuviškasis sodžius yra fonas visai Vinco Krėvės kūrybai. Dzūko kaimo aplinkoje sugeba surasti ir atskleisti įdomių maištingos dvasios kibirkščių ir paprastuose gyvenimo vargo nudilintuose kaimo žmonėse, pvz. "Dvainiuose". Ūkininkas Dvainys sunkiai vargsta ir jaučiasi nuskriaustas, kad Dievas laimina ne jį, bet visokius nedorėlius. "Na, kad gi tu man taip, Dievuli, tai ir aš tau taipogi. Tu man už mano maldas gero neduodi, taigi aš tau ir nesimelsiu, bet ot gi ką padarysiu. Ot, ten mišias kunigas laiko, o aš miška kirsiu. Ot gi!". Tačiau savo "maišto" prieš Dievą jis negali įvykdyti, nes taip su tikėjimo tradicijomis yra susigyvenęs, kad net prieš užsimodamas medį kirsti persižegnoja, o peledų suūbavimas primena jam paslaptingus atsitikimus miške, kad Dvainys meta kirvį ir bėga. Tokių paprasto žmogaus dvasios nepaprastų bruožų Krėvė parodo kiekviename personaže ir praturtina mūsų kaimo žmonių psichologijos studiją.

Genijus ir visuomenė

Krėvė savo raštuose yra pamėgęs galingus ir išdidžius žmones, kieto ryžtingumo, didžių aistrų ir audringai maištingos dvasios.

Dvasinis veržlumas fiziniame silpnume yra "Šarūno" dramos tema. Dar jaunas, prisiklausęs senelių pasakojimų apie protėvių nuveiktus darbus, Šarūnas užsigeidžia tapti Dainavos šalies valdovu. Kelis kartus priešus pergalėjęs, jis pamato, kad jo svajonės tenkinamos. Tačiau ilgainiui racionalistinis pagrindas jame pradeda kelti abejones dėl jo veiksmų vertingumo, kada jis mato, kiek daug vargo suteikia jo siekimai masei, aplinkai. Iš egoistinio garbės troškimo autorius pakelia Šarūną į aukštesnę sritį — į valstybės vienybės troškimą. Dėl jo kovoje su kryžiuočiais Šarūnas žūva. Tokios prigimties Šarūnas — su didele energija — "Aš esu milžiniška pušis tarp šilo nereikšmingų pušelių", — yra sunkus aplinkai. Tėvai, giminės ir kaimynai negali suprasti Šarūno troškimų ir pradeda jo nekęsti. Tačiau tada, kai jau Šarūnas žuvęs, ir masė pradeda suprasti jo neegoistinę idėją.

Kitokiu būdu Krėvė realizuoja šią mintį didžiausiame savo veikale "Dangaus ir žemės sūnūs". Herodes dvasia ir kultūra buvo helenas, bet norėjo žydų tautą išvesti gražion ateitin, įnešdamas jų kultūron helenistinį humanizmą. Bet gražiausi Herodes užsimojimai buvo žudomi žydų tautos protesto prieš bet kokią svetimos kultūros įtaką. Kaip ir Šarūne, taip ir šiame Krėvės veikale masė savo skaičiumi slegia didelį žmogų, naikindama jį moraliai ir dvasiškai, bet ugdydama neapykantą sau. Panašaus likimo susilaukia Skirgaila ir Mindaugis, herojai kitose Krėvės dramose, kurie taip pat atsiduria sankryžoje tarp istorinio momento reikalavimo ir inertiškos tradicingos visuomenės.

Lietuvių tautos paskirtis

Ketvirtasis Vinco Krėvės tematikos bruožas liečia lietuvių tautos dvasios jieškojimą ir atskleidimą. "Šiaudinės pastogės" realistiniuose kūrinėliuose jis piešia dzūką su jo dvasinėmis ypatybėmis ir dideliu palinkimu į idealistinį galvojimą ir filosofavimą, į jieškojimą Dievo ir veržimąsi į metafizinį pasaulį. Ryškiausia toks atvaizdavimas randamas "Bedievyje", kur prakalba kaimo "filosofas" ir ypač "Skerdžiuje", kur Krėvė išryškina lietuvio santykį su gamta ir pabrėžia gamtą kaip žmogaus dvasios formuotoją. Skerdžius Lapinas savo gyvenimą sieja su šimtamete Grainio liepa. Nukirtus liepą, miršta ir Lapinas: "Jau

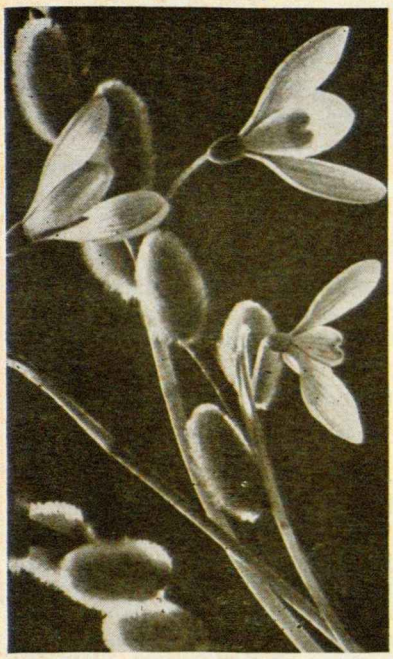

kada žmonės tokių medžių kaip liepa nesigaili, tai jie ir nieko nesigaili. E, mirti geriau, negu tokiais laikais gyvenus."

Gamta Krėvei nėra tik gražus kraštovaizdis, kuriame veikia jo sukurtieji kaimiečiai. "Įeini, būdavo, girion, lyg visai kitam pasauly atsirandi, paslaptingame, net kūnas pagaugais nueina: ramu ir gūdu, lyg kažkokiuose užburtuose rūmuose. Medžiai stovi tylūs, lyg daugel matę seneliai ir nei vienas lapas nesukugžda, nesušlama, nei viena šakelė nelinguoja. Girdi, kai nuo šakos ant šakelės paukštukas šokinėja, kaip pilka voverėlė lipinėja ..." "Šiaudinės pastogės" žmonėms gamta yra galingas veiksnys, kuris pripildo žmogaus dvasią ramybės ir giedros. Tai ji, gamta, palenkia lietuvį į lyrizmą, filosofiją, religinį mąstymą. Krėvė iškėlė faktą, kad lietuvių tauta savo esmėje yra idealistinė, kad lietuvis jieško idėjinės gyvenimo prasmės, ne materialistinės.

Vincas Krėvė-Mickevičius gimė 1882 m. spalio 29 d. Subantonių kaime, Merkinės valsčiuje, mirė 1954 m. liepos 7 d. Philadelphijoje, Pa.

Krėvės raštai: Bobulės vargai — pirmasis kūrinėlis lietuvių kalba; Miglos, Sutemos, Šiaudinėj pastogėj (dvi dalys), Žentas, Šarūnas, Skirgaila, Dainavos šalies senų žmonių padavimai, Likimo keliais, Rytų pasakos, Mindaugio mirtis, Raganius, Dangaus ir žemės sūnūs (išleistas tik vienas tomas, parašyta trys tomai). Be to, Krėvė surinko ir išleido namaža tautosakos: Dainavos krašto liaudies dainos, Patarlės ir priežodžiai, Sparnuočiai, Aitvaras liaudies padavimuose, Dzūkų poringės.

ALELIUJA GARSUOSE

Prisikėlimo šventėse maloniai prisimename ir sveikiname gausią ateitininkijos šeimą, Ateities skaitytojus, bendradarbius ir rėmėjus.

Minėdami didįjį Kristaus stebuklą, nugalėjusį mirtį ir atvėrusį angą amžinybėn, tiesiame kelius ir dvasiniam žmogaus prisikėlimui. Ateitininkija, prieš 45 metus pradėjusi rūpintis lietuviškojo jaunimo religiniu prisikėlimu, ir dabar didžiai brangina šį žygį, rodydama jam daug atsidėjimo, meilės ir aukos. Šitą mūsų darbą stiprina ir įkvėpia pergalės Kristus, Prisikėlimo rytmetį pražygiuojąs pro mūsų akis.

Šventas Velykų rytas kviečia mus ir **Tėvynės** prisikėlimo darban. Mūsų džiaugsmas nepilnas ir Aleliuja garsai miršta pusiaukelėj, kai atsimename, kad mūsų Tėvynę tebespaudžia sunkūs nelaisvės ir vargų akmenys. Ilgesingom akim visi dairomės ir laukiame **laisvės** angelo, skelbiančio lietuviams: "Džiaukitės, jūsų tėvynė prisikėlė laisvei ir gyvenimui".

Dirbti ir kovoti už dvasinį jaunimo prisikėlimą, padedantį greičiau laimėti ir sulaukti **Vyties** prisikėlimo, tebūna gražiausi mūsų velykiniai žodžiai ir linkėjimai!

PAVASARIO SAULĖ PRAŠVITO MEILIAI

Su Velykom ateina ir gamtos prisikėlimas. Saulė vilioja užskleisti knygą ir traukti į gamtą. Visi pradedame teirautis ir laukti vasaros stovyklų, kada galėsime susitikti su tais, kurių vardus atnešdavo tik baltas balandis, laikydamas snape margą laiškelį ...

Vasaros stovyklos ir jų pasisekimas paliečia abi puses: jų rengėjus ir pačius stovyklautojus. Stovyklų rengėjai (studentų, moksleivių vadovybės) renka stovyklavietes, organizuoja programą, numato praktiškuosius darbus, tvarką, gi stovyklautojai ryžtingai atsako į šiuos klausimus:

1. šiemet tikrai dalyvausiu studentų ar moksleivių vasaros stovykloje, kuri yra didelė organizacinio gyvenimo mokykla, draugiškumo palaikytoja, darbų skatintoja, drausmingumo ir tvarkingumo skiepytoja;

2. balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais nuliekamą centą taupysiu "stovyklos fondui," kad, vykdamas į stovyklą, nebūčiau plikas kaip tilvikas;

3. mielai sutiksiu ir prisiimsiu darbus, kuriuos man skirs stovyklos rengėjai ar jos vadovai, nes kitaip būčiau nenaudingas avilio tranas, kuris tik medų laižo, o nenori jo nešti;

4. vykdamas stovyklon, pasiimsiu ne tik dantų šepetėlį, maudymosi drabužius, bet įsidėsiu kartu ir gyvą, draugišką, idealistinę dvasią. Šitaip apsiginklavęs, punktualiai prisistatysiu stovyklos komendantui tardamas: "Tamsta vade, štai jau ir aš"...

O kokie parengiamieji darbai vasaros stovykloms daromi Jūsų draugovėje ar kuopoje?

IŠ UNIVERSITETO Į GYVENIMĄ

Dar pora mėnesėlių — ir vasaros atostogos. Kai kurie mūsų kolegos šiemet uždarys mokyklos duris ir išeis į gyvenimą dirbti savarankiškai. Prieš juos atsivers nauji uždaviniai, kitokios gyvenimo ir darbo sąlygos.

PAX ROMANA, suprasdama mokslus baigiančiųjų rūpesčius, norėdama laimingai palydėti juos į pasirinktosios profesijos darbus, tarptautiniame kongrese Londone pasirinko pagrindinį klausimą: "Iš universiteto į gyvenimą". Tai ilga virtinė klausimų apie studijų metus, sąlygas, stipendijas, intelektualinį, religinį ir moralinį brendimą, apie profesinį darbą, jo įsijungimą ir paties jaunojo intelektualo dalyvavimą savo krašto kultūriniame bei visuomeniniame darbe.

Šitie klausimai pirmon eilėn paliečia studentiją. Jų organizacinio gyvenimo vienetuose derėtų suspėjant šiuos klausimus pasvarstyti: kaip stud. at-kai galėtų tinkamiau pasirengti profesiniam darbui, o jį dirbant, kaip naudingiau atsidėti savo krašto reikalams.

Birželio mėnesio Ateitis parodys skaitytojams veidelius mūsų kolegių ir kolegų, kurie šiemet iš universiteto pasuks į gyvenimą. SAS vicepirm. Dalia Škudzinskaitė talkininkauja tokiai medžiagai surinkti. Nedelsdami atsiliepkite jos balsui!

Anelė Gudžiūnaitė

PRISIMINIMŲ ŽIEDAS

Kai sugrįžtu į tėviškės pavasarius,
Tarp daugel nuostabių ir nepamirštamų vaizdų
Matau aiškiausiai aš žibutės mažą žiedą,
Jos lapelius su ilgesingu melsvumu.

Ten pamiškėj kelelis tiesias,
O šalia jo pirma pavasario gėlė
Kukli, švelni kaip saulės spindulėlis,
Tyra it šaltinėlio trykštančio gelmė.

Ir šį pavasarį žydės ji ten, kur liko pėdos
[kūdikystės,
Kur liko džiaugsmas niekad nesugrįžtančių dienų.
O aš, gal, niekada jau neišeisiu iš šio miesto,
Nykioj gatvėj žiedelio melsvo nerasiu.

Liūdnų pavasario dienų svajonėse
Vis grįšiu ten, kur tėviškės laukai,
Kur žibuoklėlės mažas žiedas žydi
Prie pamiškės kelelio taip melsvai, melsvai.

PAVASARIO SAULELEI

Pavasario saulelė,
Tu nuo manęs tiktai
Neslėpki spindulėlių
Tarp debesų aukštai.

Pašviesk į mano taką
Nuo mėlyno dangaus,—
Ir juodos, tamsios naktys
Mažos širdies negaubs.

Tu prikeli gyventi
Žolelę ir žiedus —
Prikelk ir mano džiaugsmą,
Parodyk jo kelius.

PAVARGUSI JAUNYSTĖ

Pavargusi, aptemusi jaunystė mano
Nuo miesto dūmų, nuo tų dienų pilkų.
Pačiam žydėjime, pačioj grožybėj savo
Ji gęsta, nyksta nuo širdies skausmų.

O jai tiek maža, tiek nedaug tereikia:
Šviesaus saulutės spindulio, žalių lygių laukų
Ir žydinčių gėlių, ten prie ramaus upelio
O vakarais tyliais liūdnų lakštingalos dainų.

Tiktai tada atgis ir vėl žydės jaunystė mano,
Kai broliai laisvės dainą trauks gimtuos laukuos,
Tiktai tada širdyje skausmo nesurasit,
Kai tėviškės laukų ramybė ją paguos.

KĄ PARVEŠIME LIETUVON

ANGELĖ KATELYTĖ

Mūsų tėvynės baisi nelaimė mus ištrėmė į svetimas šalis ieškoti sau prieglaudos ir laukti laisvės dienų mūsų brangiajai tėvų žemei.

Buvom dar mažos, kai kartu su tėveliais, patrankų šūviams dundant, bėgome per Vokietiją, per lėktuvų jos griaunamus miestus. Jieškojome tada ramaus kampelio poilsiui.

Šiandien likimas mus atnešė ir į Amerikos šalį. Nuo to laiko, kai palikome savo tėvynę, mes jau gerokai paaugome. Jau esame įvairių mokyklų mokinės. Ruošiamės gyvenimui. Betgi mes esame čia tik laikinai. Anksčiau ar vėliau turėsime grįžti savo tėvynėn Lietuvon. Tai mūsų svarbiausias tikslas tremties gyvenime. Čia esame lyg paukščiai kurie rudenyje palieka savo tėvynę ir laukia vėl išaušiančio pavasario. Sakoma, kad mūsų giesmininkai paukščiai, išskridę į pietų dausas, yra visai kitokie, negu savoje šalyje. Jie ten nei lizdų suka, nei linksmai čiulba, bet tylūs, nuliūdę dairosi aplinkui, kažko jieško ir nekantriai laukia pavasario, kada galės grįžti.

Mes, tiesa, nepaukščiai, nors kai kas ir vadina "Dievo Paukšteliais," — bet vis tiek laukiame laisvės pavasario savai tėvynei Lietuvai. Ir mūsų širdis pilna, kupina kažkokio nerimo, kažko gaila, kažko laukiame, nes čia viskas taip nuobodu ir laikina...

Tačiau turime čia gyventi, kol Lietuva bus laisva. Šiuo savo rašinėliu norėčiau paliesti vieną mažytį, bet, sakyčiau, gana svarbų klausimą: "Ką mes turime, grįždami iš Amerikos, Lietuvon parsivežti?"

Žinoma, kuo daugiausiai dolerių! Jie bus reikalingi mūsų nukankintai Lietuvai atstatyti. Deja, mes jų šiandien negalime uždirbti. Juos uždirba mūsų tėvai, suaugę broliai, sesės. Mes gi mokomės, bet ir besimokydami galime susikrauti nemenkų turtų.

Pirmiausia: turėtume parsivežti mokslą.

Juk tik mokslas praskina kelius prie daugelio ir visokiausių galimybių. Man atrodo, kad mūsų jaunimas, kuris vengia mokytis, labai klaidingai elgiasi. Dažniausiai juos pavilioja pinigai. Suprantama ir pinigai nėra smerktinas

dalykas, bet jie niekad neatstos mokslo vertės ir naudos.

Mes turime šiuo metu pasinaudoti didžiais muzėjais, skirtais atvaizduoti mokslo pažangai, menui, gamtai ir kit. Taip pat lankyti zoologijos sodus, kur yra surinkta viso pasaulio gyvulija. Ten pamatysime savo akimis tai, ką mokomės knygose, galėsime net savo rankomis paliesti.

Dideliuose Amerikos miestuose yra ir didelių bibliotekų, kuriomis galime lengvai pasinaudoti, skaitydami daug gerų ir naudingų knygų. Juk knygų skaitymas labai praturtina mūsų bendrą išsilavinimą. Tuo tarpu tuščias slankiojimas gatvėmis, krautuvių vitrinų studijavimas nedaug mūsų mokslo žinias padidins.

Šiame krašte gyvendami, turime labai puikią progą susipažinti ir su pačia gamta. Čia ji labai įvairi, pradedant plačiomis lygumomis ir baigiant rūsčiais, sniego viršūnėmis apdengtais kalnais; laukiniais krūmokšniais ir dangų remiančiomis sekvajomis, kurių dauguma yra senesnės už Romos imperijos sukūrimą. O kiek čia ilgų ir plačių upių, kiek ežerų—didelių ir mažų. Taip pat daugybė valstybės rezervuotų parkų, kurių žmogaus ranka nebuvo palietusi, nei žmogaus koja įžengusi, kur laisvai ne baidomi bėgioja laukiniai žvėrys, tingios meškos, tūnodamos prie kelio, laukia pravažiuojančio keleivio su skaniais saldainiais. Čia gali pamatyti karščiausio vandens versmes, kurios per valandą išlieja jo didžiausius kiekius.

Praeitą vasarą man teko keliauti per Missouri valstybę, kur turėjau progos pamatyti vieno didelio kalno papėdėje esančią olą. Jos ilgis net 30 mylių. Tikrai, sunku pavaizduoti tą stebuklingą gamtos grožį. Ten mačiau didingos bažnyčios — katedros lubas, girdėjau vargonų skambančius tonus, altorius, gražiausias statulas, šaltinių krikštolinį vandenį, paslaptingus, tamsius urvus, šniokščiančias upes ir upelius. Gyvenant Amerikoj ir praleisti progas, kada gali pamatyti tokius gamtos reiškinius, būtų tikras apsileidimas ir nesidomėjimas šalies natūraliais lobynais.

Baigdama norėčiau dar priminti, kad vis tik Amerika turbūt vieninteliė šalis, kur yra pagerbiami kitų žmonių religiniai ar tautiniai įsitikinimai. Juk dėlto ir mūsų tautiečiai tiek daug galėjo nuveikti.

Žinoma, Lietuva buvo, yra ir visuomet bus visų brangiausia, mieliausia ir gražiausia šalis mūsų akyse, bet būkim plačių pažiūrų žmonės, kurie gali pasisemti sau gero ir iš kitų tautų!

Ir jos džiaugiasi pavasariu. Nuotr. V. Augustino

Feljetonas

OI, BLYNAI, BLYNAI!

LILĖ TUMOSAITĖ

— Taigi, suruošim blynų vakarą! — padarė išvadą ponas pirmininkas. Kokiu būdu jį ruošim, klausimas visai nekilo: juk buvo aišku kaip dieną, kad mergaitės iškeps blynų ir... ot, bus įdomus ir linksmas vakarėlis (visiems, išskyrus šeimininkes). Mergaitės vis gi ne taip greit pasidavė į šiuos spąstus. Viena ryštingesnė valdybos narė nedrąsiai paklausė, kiek, maždaug, reiks blynų iškepti.

— Na, jeigu ateis šimtas ar du ir kiekvienas suvalgys po 20 blynų, taip kaip aš... tai jūs matematiškai, apskaičiuokit, kiek iš viso reiks. — Kalbėjo ramiai vadas, nematydamas klausytojų išbalusių, kančios perkreiptų veidų.

Viena iš jų drebančia ranka susirado pieštuką ir po poros minučių pareiškė, jog tokiu nelaimingu atvėju teks iš kur nors gauti mažiausia 4000 blynų. Socialinių reikalų vedėja nei žodžio nepratarus staiga apalpo. Sekretorė pasiėmė sauja vandens iš žuvų akuariumo ir švelniai ją aplaistė. Vedėja pravėrė akis ir lyg priekaištaudama tarė:

— Aš visuomet sakiau, kad mano širdis yra silpna.

Ilgai jie ten ginčijosi, kol pagaliau nutarė, kad tiek blynų busią perdaug. Norint skaičių sumažint, pirmininkas turės iš namų atsinešti 20 blynų, o kuopos šeimininkės turės iškepti 3980 blynų.

Artėjo ta laukiama diena. Sandėliai pilnėjo miltų, cukraus, druskos ir mielių. (Kiaušinius prižadėjo atvešti sekretorės tetos vyro pusbrolio uošvės kaimyno sūnus prieš pat kepant.) Darbą palengvinti susidarė 3 grupės tešlos maišytojų ir 8 pamainos kepėjų.

Kadangi sutarė vakarą pradėt 5 val., tai šeimininkės atsikėlė anksti, dar gaidžiam neužgiedojus. Maišytojos nutarė tinkamai pasiruošti šiam darbui: iš senovės istorijos muziejaus pasiskolino riterių šalmus, o kuriom tų pritrūko, kreipėsi į savo brolius pasinaudoti futbolo uniforma.

Pagaliau visom susirinkus, vyriausioji šeimininkė išsitraukė receptą blynų kepimui ir perskaitė:

5 puodukai miltų, 5 kiaušiniai, 5 šaukšteliai druskos, 5 šaukštai cukraus, 5 stiklai miltų, 1/5 mielių.

Besinaudodami šiuo receptu iškepsite blynų 5 asmenim.

Dabar kilo problema: kiek kartu reiks naudotis šiuo receptu, kad būtų galima iškepti 3980 blynų?

Kaip jos ten maišė ir kepė, per dūmus, miltus ir puodus buvo neįmanoma matyti, bet kad blynai buvo skanūs, tai faktas kaip blynas. Gal buvo truputį per sūrūs, per sausi ir perdaug pridegę, bet užsigėrus kava buvo visai gardūs.

BERNIUKAS PAMOKĖ VYSKUPĄ

Vieną kartą mažytę kaimo parapiją Tirolyje aplankė vyskupas ir suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Po pamaldų vyskupas visus vaikus susišaukė salėn, paaiškino jiems katekizmą, o po to pasakė:

— Vaikai, o dabar jūs manęs pa klauskite, kas dar neaišku?

Staiga pakėlė ranką vienas berniukas ir tarė:

— Vyskupe, pasakykite man, kada šaltinis buvo ištroškęs, kada kelias buvo pavargęs ir kada gyvenimas buvo numiręs?

Vyskupas suraukė antakius, ilgai galvojo ir nežinojo, ką atsaky ti. Tada berniukas vėl atsistojo ir sako:

— Čia labai lengvas atsakymas. Jūs gi žinote, vyskupe, kad Kristus save vadindavo amžinojo gyvenimo šaltiniu, keliu ir gyvenimu. Bet gi ant kryžiaus Kristus buvo ištroškęs ir tarė: "Trokštu"; benešdamas kryžių jisai pavargo ir kiti žmonės jam pagelbėjo; be to, ant kryžiaus Kristus ir mirė...

Vyskupas klausėsi atsidėjęs, kaip jam aiškino tasai berniukas, o baigus jį paklausė:

— O kas tave, vaikeli, viso to išmokė?

Berniukas nušvitusiom akim kalbėjo:

— Man tai paaiškino senelė. Ji kiekvieną vakarą susišaukia mus visus prie stalo ir daug gražių dalykų papasakoja iš katekizmo ir šventosios istorijos. Iš jos aš ir girdėjau apie ištroškusį šaltinį, pavargusį kelią ir numirusį gyvenimą". (Sulietuvino **J. Drugelis**, B'klynas)

JABLONSKIS JIEŠKO PIRKTI DEGTUKŲ

Prof. Jonas Jablonskis, miręs prieš 25 metus, labai rūpinosi, kad žmonės Lietuvoje gražiai, taisyklingai lietuviškai kalbėtų. Jis mokiniams parengė gražią skaitymų knygą, pavadintą "Vargo mokykla", kurios pirmame puslapyje užrašė: "Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti".

Kartą Jablonskis išėjo į miestą degtukų nusipirkti. Užeina į vieną krautuvę, paprašo degtukų—nieko pardavėjas žydelis nesupranta; užeina kiton—tas pats.

— O ką ponas su jais darysite? — paklausė trečias žydelis pardavėjas, nežinodamas, kas tie degtukai yra.

— Keistas klausimas! Degtukas d e g a, padeda įkurti ugnį, kuri dega ir šildo namus, degtuku vyrai ir pypkę užsidega... Aš ir noriu nusipirkti degtukų.

Žydelis greitai paėmė nuo lentynos "sėrčikų" ir padavė profesoriui. Netrukus po visą Kauną ėjo žinia, kad "serčikus" lietuviškai reikia vadinti d e g t u k a i s.

VAIŽGANTAS DŽIAUGĖSI GAVĘS ELEMENTORIŲ

Rašytojas Juozas Tumas-Vaižgantas gimė rytų Lietuvoje, gražioje Svedasų parapijoje, kur ežerai vasarą maudytis vilioja, kur gražios pušelės nosį trina. Čia jisai ir pažino geros širdies žmones, kuriuos vėliau savo knygose aprašė, čia matė, kaip jo kaimynai slapta pirkosi lietuviškų knygų ir vakarais jas skaitydavo, kad rusų valdžia nepagautų.

Vaižgantas, išmokęs lietuviškai skaityti iš savo tėvų, vėliau dažnai prisimindavo tą dieną, kada tėvelis jį pasišaukė ir įdavė jam į rankas pirmąjį pradžiamokslį arba elementorių. Jis rašė:

"Kai tėvas man įdavė į rankas pradžiamokslį, gali sakyti, jis man davė raktą į visą pasaulio išmintį, knygose surašytą. Mano tėvelis, patsai nėjęs didelių mokslų, suprato, kad knyga vaikui gali atverti akis ir daug naudingų dalykų jį išmokyti. O kaip aš galėčiau jam už tai atsidėkoti"...

Vaižgantas mirė Kaune prieš 22 metus (1933 m. balandžio 29 d.). Gražiausia jo knyga vadinasi "Pragiedruliai", kur aprašo, kaip Lietuva laukė laisvės spindulių, pragiedrulių ir kovojo prieš rusų valdžią.

VALANČIUS RAŠĖ IR VAIKIŠKAI

Vaikai ir jaunimas mėgsta skaityti knygas, kurios parašytos jiems suprantama kalba ir pritaikytos jų amžiui. Dažniausiai knygas rašo jau suaugę žmonės, todėl nelengva jiems vėl pasiversti vaikais ir rašyti vaikiškai. O vyskupas Motiejus Valančius, taip drąsiai kovojęs su rusų valdžia Lietuvoje, parašęs daug naudingų ir rimtų lietuviškų knygų, neužmiršo nė mažųjų. Jis parašė "Vaikų knygelę", kurią išleido 1864 m. Knygelė buvo papuošta gražiais paveikslėliais. Tai buvo pirmoji paveiksluota lietuviška knygelė, nes seniau tik vienas kitas elementorius tokių paveikslėlių turėjo.

"Vaikų knygelėje" vysk. Motiejus Valančius moko vaikus būti tokiais, kaip geroji Onytė, kuri nepažįstamam seneliui elgėtai kojas nuplauna, duonos riekelę paduoda, jį gražiai pakalbina. Vyskupas knygelėje bara vaikus neklaužadas, kurie, kaip Pranukas paukštvanagėlis, lizdelius išdrasko, paukštelius kankina. Vaikai turėtų būti ir nežiopli, guvūs, kaip guvusis Vincukas, kuris, atvažiavęs iš kaimo į miestą ir ten nepažįstamų žmonių klausinėjamas, nereikalingų dalykų neišplepa, o moka gudriai išsisukti.

Caruso uždainavo banke

Garsusis italų dainininkas Caruso (tark Karuzo) daugelį kartų lankėsi Amerikoje ir dainavo New Yorke ar kituose didžiuosiuose miestuose. Ir taip kartą jisai po koncerto New Yorke gavo nemažą čekį, kurį rytojaus dieną nunešė į banką ir norėjo iškeisti.

Banko tarnautojas, pamatęs tokį didelį čekį ir paabejojęs, ar čia yra tikrai Caruso, nenorėjo jam pinigų išmokėti. Kas daryti? Tada Caruso pasitraukė kiek nuo langelio, įsirėmė į šonus ir užtraukė operos ariją taip garsiai ir taip gražiai, kad visi tarnautojai iškišo pro langelius galvas, sužiūro žmonės, o abejojantis valdininkas atidarė spintą ir išmokėjo jam pinigus.

AUDRONĖ KUOLAITĖ,
11 m. amžiaus.

V I L N I U S

Tai Vilniaus miestas išaugo tarp kalnų
Seniai nuo Gedimino dar laikų.
Ilgai išstovėjo, stovės visados,
Lietuvą mūsų tėvynę globos.

Per pūgą, per lietų, per sniegą stovėjo,
Mūsų tėvynei lyg saulė žibėjo.
Daugel karų su Maskva jis turėjo
Ir Vytauto Didžio galybę regėjo.

SPORTAS

rašo

P. GANVYTAS

DU SPORTINIAI ĮVYKIAI

Jauno žmogaus asmenybės ugdyme sportas vaidina nepaprastai didelį vaidmenį. (Apie tai plačiau galima rasti V. Valaičio straipsnyje šių metų "Ateities" 1 nr. **Red.**) Taip pat ir atskirų sportininkų ar net sporto klubų pavyzdžiai giliai įsirėžia jauno žmogaus įspūdžiuose. Šiame straipsnelyje ir patieksime skaitytojams du sportinio gyvenimo įvykius, neseniai plačiai nuskambėjusius sporto sluogsniuose.

Sportas ir kontrabanda

Besidomintieji futbolu žino apie garsųjį Vengrijos futbolininką Puskas, kuris laikomas vienu iš geriausių pasaulyje futbolo žaidėjų. Jis žaidžia garsiosios Vengrijos rinktinės puolime; ligi šiol buvo tos rinktinės kapitonu. Deja, Puskas pavardė girdėta ne vien tik sporto pasaulv. Jis reiškiasi ir politiniame gyvenime, aiškiai dalyvaudamas dabartinio komunistinio režimo suktybėse. Ne vieną kartą jis pasirodė ištikimu komunistinės santvarkos reprezentantu. Atstovavo Vengrija net įvairiuose "taikos kongresuose".

Tačiau paskutiniu laiku atsitiko keletas reiškinių, kurie net ir komunistinę Vengrijos vyriausybę privertė arčiau susidomėti Puskas asmenybe. Pasirodo, kad keliaudamas po užsienius su Vengrijos sportininkais, Puskas mėgdavo pasinaudoti patogia proga lengvai užsidirbti pinigų, vežant kontrabandiniu būdu per sieną įvairius daiktus. Vykstant gastrolėms, sportininkų niekad muitinė netikrindavo, tad Puskas ne vieną kartą palaikydavo ryšį su nelegaliosios prekybos atstovais Europos sostinėse. Už patarnavimus Puskas imdavo nemažą procentą. Išryškėjęs šis įvykis atidengė ir daugiau vengrų rinktinės sportininkų, kurie buvo įsivėlę į panašias aferas.

Kadangi tos aferos atidengimas įvyko prieš pat pasaulines futbolo pirmenybes, Puskas ir jo draugai buvo tik griežtai įspėti. Ar jis bus nubaustas ir diskvalifikuotas, parodys ateitis. Tačiau šiaip ar taip jis niekad nebebus pavyzdžiu jaunimui, kuris stengiasi sekti sporto žvaigždes ir garsenybes. Jis niekad nebegalės būti autoritetu jaunųjų tarpe. Puskas smukimas tuo pačiu sudavė smūgį ir komunistams, kurie galvojo per jį patraukti mases jaunimo.

Šešių taškų riteriškumas

Kitas įvykis, neseniai įvykęs amerikiečių sporto pasaulyje, iškelia tauriąsias ir riteriškąsias sportininko savybes. Tai įvyko praėjusiųjų metų amerikiečių futbolo sezono metu, kai susitiko garsioji Oklahoma universiteto komanda su daug silpnesne Texas Christian ir to komandą. Pagal pajėgumą, pirmoji turėjo lengvai laimėti. Tačiau sporte pasitaiko visokių netikėtumų, ir visai prieš rungtynių pabaigą rezultatas būtų buvęs Texas Christians naudai, jei ne jų žaidėjų teisingumas ir riteriškumas. Jie patys teisėjui pranešė apie jų padarytą klaidą, kurios teisėjas nebuvo pastebėjęs, ir tuo prarado 6 taškus, kurie būtų reiškę laimėjimą prieš garsiąją Oklahomos komandą.

Pasirodo, kad antrojo ketvirčio metu TCU žaidėjas metė kamuolį aikštės gale stovinčiam nepridengtam savo draugui. Visiems pasirodė, kad pasuotė buvo pagauta pagal visas taisykles. Stadione pasigirdo griausmingi žiūrovų šauksmai ir ovacijos, o vos per keletą žingsnių stovėjęs teisėjas davė signalą ir pripažino, kad tuo pačiu TCU laimėjo ir 6 taškus. Tačiau visų nustebimui keletą sekundžių vėliau TCU komandos kapitonas John Crouch priėjo prie teisėjo ir jam pareiškė, kad kamuolys prieš pasiekdamas žaidėjo rankas spėjo atsimušti į žemę. Po šio prisipažinimo teisėjui nieko nebeliko, kaip pakeisti savo sprendimą ir anksčiau paskelbtus šešis taškus anuliuoti. Tuo savo taurumu TCU komanda susilaukė pralaimėjimo, bet ar gali būti kitas gražesnis taurumo pavyzdys, įrašytas į sportinį šių dienų gyvenimą?

Komentarai apie šį įvykį buvo įvairūs. Vieno universiteto futbolo žaidėjai buvo paklausti, ką jie būtų dare tokiu atveju. Atsakymų buvo visokių. Vieni kapitono pasielgima vertino neigiamai, kiti jį gyrė. Pirmieji gal labiau artimesni Puskas "žvgdarbiams", antrieji į sportą žiūri, kaip į viena iš pagrindinių charakterio auklėjimo faktoriu. John Crouch ir jo komanda pasielgė visiškai teisingai, o pats gražiausias dalykas išrvškėjo tame, kad jie tokio sprendimo priėjo spontaniškai.

WATERBURY

"Ateities" sporto komanda kovo 5 d. gražiai pasirodė F. A. S. K. O. stalo teniso rungtynėse New Yorke. V. Kiaunytė tapo rytu apygardos moterų meisterė. D. Malakauskaitei teko antroji vieta. Jaunesniųjų klasėje V. Juraška laimėjo pirma vieta, A. Kepurutis — antra: taip parsivežė į Waterburį keturias taures.

Tain pat waterburiečiai laimėjo, lošdami mišriam dvejete.

Diana.

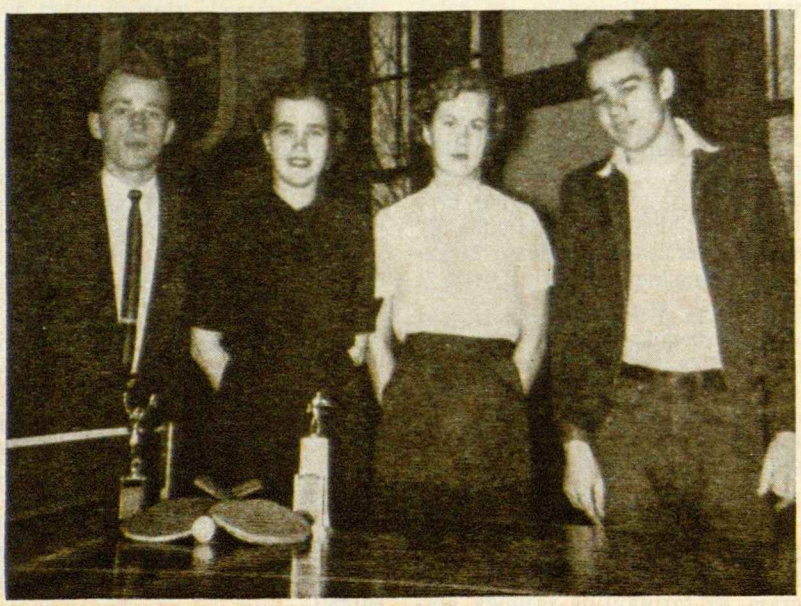

← Waterburio at-kai stalo tenisininkai. Iš kairės: A. Kepuraitis, D. Malakauskaitė, V. Kiaunytė ir V. Juraška.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKSLO BIBLIOTEKA

DARBAI ŽMONĖS

IŠ MAS CENTRO VALDYBOS SEKRETORIATO STALČIŲ

Vasara nebe už kalnų, tad ir stovyklos reikalai aktualėja. Jau padaryta žygių gauti šv. Kristoforo stovyklavietę nuo rugpiūčio 21 iki rugsėjo 6 (2 savaitėm). Jei pasiseks ją gauti, moksleiviai vėl galės pasigrožėti jos gražia gamta, pasisemti naujo dvasios ir kūno gėrio. Stovyklavietė yra praturtinta dviem naujais namukais, taigi bus galima apsieiti ir be palapinių. Šiai stovyklai štabą pažadėjo parūpinti Chicaga.

Kun. Martinkus Marianapoly vėl ruošia stovyklą rytinėms kuopoms. Stovykla numatyta nuo liepos 30 iki rugpiūčio 14. Jau pradedama ruošti programos šios vasaros stovykloms. Šiemet numatoma duoti daugiau iniciatyvos patiems moksleiviams, kurie turės savo referatais užpildyti apie pusę programos.

Chicagos apygarda jau nuo seno rūpinasi moksl. ateitininkų uniformos reikalais. MAS Tarybos padedama Centro Valdyba yra nustačiusi uniformą, labiausiai atitinkančią ateitininkiškai dvasiai. Lieka dar, kad ją patvirtintų Federacijos Valdyba.

Pagaliau sudaryta Philadelphijos MAS Apygarda. Pirmininku yra inž. Edmundas Binkevičius, nariai: Bronius Maiauskas ir Algis Gečiauskas.

Jau nebedaug laiko beliko iki LRKSA narių verbavimo vajaus pabaigos. Neginori tikėti, kad tas vajus liktų nesėkmingas. Kiekvieno moksleivio ateitininko pareiga yra apie tai priminti vyresniesiems, kad pažadėtoji vajaus premija palengvintų ateities veiklą. Vajaus pabaiga — liepos 1 d.

Mūsų mielas dvasios vadas kun. A. Sušinskas dažnai dalyvauja CV posėdžiuose ir labai aktyviai prisideda prie CV veiklos darbų. Skaitytojai taip pat gerai jį pažįsta iš šio žurnalo puslapių.

Geresnei organizacinei sistemai įvesti CV prašo kuopos jų valdybų rinkimus įvykdyti rugsėjo mėnesį ir neatidėliojant pranešti naujos valdybos bei kuopos sąstatą.

CV iždininkas apeliuoja į MAS narių solidarumą, pažymėdamas, kad dabar jau pats laikas atsiskaityti nario mokesčiu už 1954—1955 mokslo metus. Užtenka pasiųsti CV iždininkui po 40 centų nuo kiekvieno nario už vienerius mokslo metus.

Visos M. A. Sąjungos veikla žymiai pagyvėtų, jei Centro Valdyba galėtų pajusti pulsą periferijose, nuolatinis paskirose kuopose, spragas kai kuriuose Sąjungos organizmo narveliuose. CV yra išsiuntinėjusi eilę aplinkraščių, programų bei anketų, kurie dažnai lieka be atgarsio. Nežinia tada, kaip veikla orientuoti, ko būtiniausia kuopoms pateikti. Tad CV laukia iš kuopų įvairių paklausimų, sugestijų, atsiliepimų. Malonu pagirti Saleziečių gimnazijos kuopą, kuri palaiko gana tamprų ryšį su Centro Valdyba.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS piniginis vajus Valdybos nutarimu atidėtas kitiems metams. Šiais metais visi ateitininkai sendraugiai prašomi tapti At-kų Šelpimo Fondo nariais, įmokant numatytą nario mokestį.

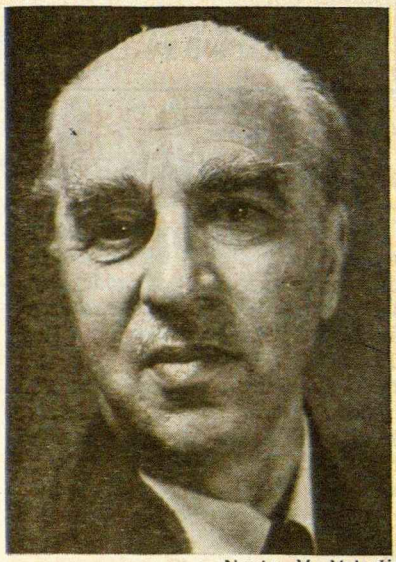

Nuotr. V. Valaičio

PROF. JULIUS GRAVROGKAS,

Ateitininkų Federacijos Garbės Teismo narys, šiemet sulaukė 70 metų.

Gimė jis 1885 m. vasario 5 d. Telšiuose akcizininko šeimoje. Gimnaziją baigė Šiauliuose, aukštąjį mokslą Petrapilio Technologijos Institute. Patarnavęs keleris metus kaip Akmolinsko rajono hidrotechnikas ir vėliau kaip Bologos technikos mokyklos mokytojas, 1920 m. grįžo į Lietuvą, įsteigė Aukšt. technikos mokyklą, išplėsdamas jos įvairias sritis, įrengdamas laboratorijas. Kartu profesoriavo ir Vytauto Didžiojo Universitete. Bolševikam atėjus, atsisakė iš Aukšt. technikos mokyklos ir liko tik profesorius.

1941 m. buvo paskirtas VD Universiteto redaktorium, išbuvo iki 1944 m., iki pasitraukimo į vakarus. Profesoriavo Baltijos universitete Hamburge nuo 1946 iki 1949 m., kol išvyko į Ameriką.

Šiuo metu gyvena Clevelande.

KULTŪRINIS GYVENIMAS

• **Illinois universiteto** bibliotekoje galima gauti ir lietuviškų knygų. Urbanoje gyvenantieji Illinois u-to lietuviai studentai savo lėšomis užsakė universiteto bibliotekai Lietuviškąją Enciklopediją ir nupirko 24 lietuviškas knygas.

• **Amerikos katalikai** kasmet gausiai aukoja taip vadinamam Vyskupų Šalpos Fondui, iš kurio paremia viso pasaulio vargstančius, nuo karo nukentėjusius. Kardinolas Spellmanas šiemet numato surinkti penkis milionus dolerių.

• **Kat. Radijo ir Televizijos** sąjunga balandžio mėn. Vienoje, Austrijoje, turėjo savo metinį kongresą. Ši tarptautinė sąjunga apima 53 kraštų katalikų radijo ir televizijos darbuotojus. Kančios sekmadienį sąjungos pastangomis visame pasaulyje buvo duodamos specialios transliacijos, skiriamos pagerbti ir paminėti "Tyliajai Bažnyčiai" už geležinės uždangos.

• **Britų archeologai** Irake jieško 2700 metų senumo bibliotekos, kuri buvusi įsteigta babiloniečių rašto dievui Nebui. Šis dievas pagal padavimus surašęs visos žmonijos likimą į tam tikras "likimo lenteles". Britų mokslininkai tęsia kasinėjimus pagal Tibro upę esančiuose senovės babiloniečių rūmų griuvėsiuose ir tikisi šią biblioteką surasti.

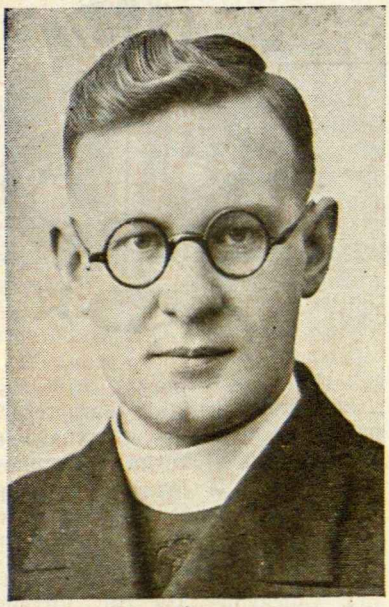

Kun. dr. J. Prunskis

šiemet mini 25 metus savo žurnalistinio darbo. (Apie jį rašėme š.m. Ateities 1 nr., 18 psl.) Ta proga balandžio 3 d. Chicagoje buvo surengtas sukaktuvininko pagerbimas — banketas, sutraukęs pilnutėlę Liet. Vyčių salę.

Sukakties proga kun. dr. J. Prunskis paskyrė įvairių premijų: 1000 dol. Draugo romano konkursui, 500 Liet. Rašytojų Draugijai jos metinei premijai, 500 Ateitininkų Meno Draugijai "Šatrijai", kuri sunaudos kaip premiją jaunimo literatūrai: 500 dol. dailininkams už religinio turinio paveikslą.

Kun. dr. J. Prunskis uoliai remia Ateitį. Praeitais metais jis buvo paskyręs 50 dol. dviem premijom už geriausį metų eilėrašti ir novelę (laimėjo D. Nauragytė ir K. Keblinskas). Šiemet vėl paskyrė 50 dol. Pinigai atiteko administracijai kaip premija tiems, kurių 50 pirmiausia užsisakys Ateitį. Tie vietoj 5 dol. metinės prenumeratos mokėjo tik 4 dol.)

Ateitininku kun. dr. J. Prunskis yra nuo 1919 m. Dabar, redaguodamas Draugą, jis uoliai prisideda prie ateitininkiškos veiklos.

BOSTONAS

Moksleivių ir studentų ateitininkų metinė šventė įvyks gegužės 8 d. Šventės proga numatoma pastatyti trumpą vaidinimėlį "Paslaptingoj zonoj". Visi apylinkės ateitininkai maloniai prašomi dalyvauti metinėje šventėje.

SAS BARUOSE

Praėjus semestrinių egzaminų darbymetei, draugovės vėl kiek atsikvėpė ir pradėjo krutėti visuomeninėj veikloj. Daugelyje vietų buvo surengti šv. Kazimiero minėjimai, o kovo 7 atšvęsta PAX ROMANA diena ir skaitytos paskaitos apie šv. Tomą Akvinietį.

Rūta Žukaitė, užsienio skyriaus pirm., išleido naują angliškojo biuletenio numerį, kuriame apžvelgia ateitininkų ideologijos pradus ir praktišką jų vykdymą, pristato mūsų vadus—prof. Dovydaitį ir dr. Adolfą Damušį. Šiuo metu ji rengia medžiagą PAX ROMANA XXIII tarpt. kongresui, kuris įvyks vasarą Anglijoje.

Bronė Kulytė, mergaičių skyriaus vadovė, palaiko ryšius su tarpt. katal. moterų ir mergaičių organizacijom, telkia medžiagą gyvenimo menininkės Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos 25 m. mirties sukačiai paminėti ir pažadėjo Ateičiai straipsnį: "Kaip išsilaikyti lietuvaitės charakterį, nors ir gyvetum Ugnies Žemėje".

LAIVAI TURI CHARAKTERĮ

Koks yra keleivinio trans-atlantinio laivo amžius? Specialistai sako, kad keleivinis laivas ekonomiškai naudingas gali būti tik dvidešimt metų, tačiau iš tikrųjų šiuo metu Atlantą raižo ir žymiai senesni laivai. Gal pats seniausias iš visų okeaninių laivų dabar yra švedų laivas "Drottningholm", kuris jau per 50 m. plukdosi po Atlantą. Keletą kartų šis laivas yra keitęs savo savininkus, krašto vėliavas ir net savo vardą. Paskutiniu laiku jį nupirko viena italų firma, kuri laivą vėl perkrikštijo ir pavadino jį "Tėvynė"". Klausimas, ar ilgai dar šis laivas betarnaus keleivių transportui, nes ta pati firma užsiima ir metalo laužo rinkimu. Gali būti, kad šio veterano — laivo dienos suskaitytos, ir tos galingosios mašinos, kurios 50 metų nepaliaujamai sukosi, bus sutirpintos krosnyse, kaip nereikalingas metalo laužas.

Sakoma, kad laivai turi savo charakterį, savo asmenybę. Tai jaučia ne vien tiktai jūreiviai, kurie per eilę metų laive praleidžia ne vieną audrą, bet ir keleiviai, kurie vos keleta dienų ar savaičių laivo prieglobsty gyvena. Pas daugiau keliavusius visuomet galima rasti sentimentus vienam ar kitam laivui. Tad nėra abejonės, kad šiuo metu seniausias iš laivų taip pat turi nemažą skaičių savo gerbėjų.

Pranas Zaranka, išleidęs žieminį GAUDEAMUS numerį, rengia medžiagą velykiniam, kur visas draugoves kvies keltis iš visuomeninio apsnūdimo, duos pipirų "viengungiams" ir kitokiems snaudaliams.

Kęstutis Keblinskas ir visi C. V-bos nariai svarsto klausimą "kas bus, kai mūsų nebus"... Šitie klausimai galutinai paaiškės per metinį S gos suvažiavimą vasaros stovykloje.

J. Čeguska ir J. Medušauskas C. V-bos pakviestas atstovauti SAS PAX ROMANA kongrese Anglijoje.

Toronto draugovė įsijungė į SAS ir ryžtasi gražiems veiklos darbams.

Hartfordo, Putnamo ir Baltimorės draugovės pasirodė esančios veikliausios. Tai rodo praėjusio semestro veiklos pranešimai. Nario mokestį pilnai sumokėjo **Putnamo, Hartfordo ir Detroito draugovės.**

RAŠOMA AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ ISTORIJA

Pernai sumanyta parašyti Amerikos Lietuvių Katalikų istorija jau rašoma. Iš 15 vietovių jau turimos visos žinios. Iš 12 parapijų jau gauta didesnė medžiagos dalis. Medžiagos rinkimo reikalu vasario mėn. antrą kartą buvo išsiuntinėta ankieta su atitinkamais klausimais. Visos lietuvių vienuolijos paskyrė žmones savo gyvenimui ir darbams aprašyti.

ALKI redakcinę komisiją sudaro: vyr. red. — prof. Dr. A. Kučas; sekretorius — T. V. Gidžiūnas, O. F. M.; nariai: prel. P. Juras, kan. Dr. J. Končius ir prof. S. Sužiedėlis. Istorinė medžiaga kaupiama pas vyr. red. A. Kučą 2087 N. Main Ave., Scranton 8, Pa., ir T. V. Gidžiūną, O. F. M., 32 Rusholme Pk Cres., Toronto, Ont., Canada. Finansais rūpinasi kan. J. Končius ir kun. J. Karalius.

ATEITININKIŠKI LEIDINIAI

Italijoje saleziečių gimnazijos moksleiviai ateitininkai išleido gana gražų rotatorium spausdintą laikraštėlį "INKARAS RYTOJUI". Numeris turi gražių piešinių, pieštų V. Bendiko, straipsnelių, eilėraščių, juokų, sporto, įvairenybių skyrius, Renkama ir laikraštuko prenumerata, JAV metams 1 dol. Redaguoja E. Menkeliūnas.

Brooklyne moksleiviai ateitininkai leidžia "TARKĄ". Ateities redakcija pasiekė jau 3 nr. Turi straipsnelių, eilių, žinučių, platų juokų skyrių ir daug piešinių. Redaguoja Jurgis Birutis su kolektyvu.

ATSKLEISTA KNYGA

SIMANO DAUKANTO "BŪDAS"

Tai vienas iš seniausių S. Daukanto veikalų, išleistas pirmą kartą 1842 m., pasirašytas Jokūbo Laukio slapyvardžiu. Šis veikalas turėjo daugiausia įtakos. Iš jo 19 a. jaunimas mokėsi pažinti tautos praeitį, sėmėsi tėvynės meilės. Juo gyveno aušrininkai.

Antrą kartą jis buvo išleistas Amerikoje. Plymouthe, Pa., 1892 m., pataisius ir sudarius Daukanto kalbą. Trečia laida išleista 1935 m. Leidimą specialiai parengė J. Talmantas. Jis pritaikė "Būdo" rašyba mūsų laikams, palikdamas visas Daukanto kalbos savybes. Kartu pridėjo ir žodynėlį, platų įvadą. Taip, paėmęs į rankas, dabar gali jį skaityti ir suprasti, žemaitybės ir archaizmai nepasilieka kaip neįžengiamos girios.

"Būdą" Daukantas taikė savo laiko žmonėms, stengdamasis jiems parodyti didingą tautos praeitį ir juos pabudinti. Jis teigiamybes iškėlė ir labai išpūtė, o neigiamybes praleido arba nežymiai pažymėjo, dažniausiai kaltę suversdamas kitiems. Pasinaudojo ir legendine medžiaga. Taip šiandien "Būdu" kaip istorijos mokslo veikalu nebegalime naudotis. Jis pasilieka kaip ano amžiaus kultūros paminklas.

Tačiau vienu atžvilgiu jis ir šiandien įdomus — tai savo kalba ir forma. Daukantas buvo tikras kalbos puritonas, stengėsi ano meto kalba apvalyti nuo visų barbarizmų ir ją praturtinti. Neturėdamas tinkamų išsireiškimų, juos pats kūrė, įtraukė kuo daugiau žodžių, kad visa būtų stilinga.

Savo pasakojamai medžiagai jis stengėsi suteikti kiek galima gražesnę formą. Įsilingavęs rašo ilgiausius periodus, suranda įvairiausių palyginimų, epitetų, taip "Būdas" pasidaro lyg herojinis mūsų praeities epas, kuris prikelia giedrią romantinę senovę.

Jaunimui, kuris taip maža teturi progos susipažinti su senaisiais mūsų raštais, ši knyga ypač rekomenduotina. Iš jos išmoks daug žodžių kartu susipažins ir su 19 a. romantinėmis pažiūromis.

(Ketvirta laida išleido Vyt. Saulius Chicagoje, 359 psl. Viršelis dail. Viktoro Petravičiaus).

A. K-čius

MYKOLO VAITKAUS "TVANAS"

1954 m. pasirodė Mykolo Vaitkaus "Tvanas". Tai senovinių amžių apie Nojaus tvaną apysaka.

Pirmoje dalyje autorius vaizduoja žmonių dvasinį sunykimą. Iš kovos grįžta žiaurūs nugalėtojai su valdovu Itnah priešaky ir pargyve da vergų. Valdovas Itnah, kuris save laiko viešpačiu, yra nustojęs bet kokio žmoniškumo — jis su savo vergais elgiasi kaip su gyvuliais. Su gašliais nugalėtojų pasilinksminimais, su išskirtų šeimų ašaromis ir vaitojimais užsiskleidžia pirmasis autoriaus pasakojimas.

Toliau eina Nojaus pranašystė, į kurią nugalėtojai netiki. Čia autorius skaitytoja pradžiugina savo turtingu žodynu, gražiai suvytais periodiniais sakiniais, pagaunančia intryga ir psichologija. Aninoth ir Jared, pagrindiniai knygos veikėjai, savo giliu nuoširdumu ir savo įdomia vidinių jėgų struktūra sudomina skaitytoją. Aninoth — jauna, baikšti, mergelė, o Jared — jos pusbrolis — išminčius, kupriuš, stipriai veda intrygą iki galo.

Prasideda tvanas, ir autorius pajvairinimui įpina trečią veikėją — Sinth, belaisvių buvusį valdovą, kuris pamilsta Aninoth. Turtingame gamtos prieglobstyje, kalnuose, išauga graži meilė. Intryga dar labiau padidėja, kai be Sinth į Aninoth įsimyli Itnah ir Jared. Šią intrygą autorius išriša pačiam gale. Knyga baigiasi Nojaus pranašystės išsipildimu.

Autorius pasirodo stipriausias psichologijoje. Jo veikėjai ryškūs ir skirtingi, daugiau panašūs į kurių nors žmonių tipą negu į paskirus individus. Tuo tarpu veiksmų schema yra nukentėjusi; daugelyje vietų yra jaučiamas tikslingas autoriaus suplanavimas.

Monologai puikūs, gražiai savo vietose išrikiuoti; skaitytojas net nepastebi dialogų trukumo.

Sklandžiai besivystanti intryga, kalbos skambumas, žmonių ir gamtos aprašymai, pilni spalvingų palyginimų, paprastumo ir lyrikos, yra tikri knygos deimančiukai.

(M. Vaitkus — Tvanas, senovinių amžių apysaka, išleido NIDA, 1954 m., Londone, 205 psl.)

V. Karečkaitė

PARINKTOSIOS MARIJOS ŠVENTOVĖS

Knyga išleista gražiai, gerame popieriuje. Apima 160 psl. Panaudota nemaža mariologinės bibliografijos. Turinyje Marijos šventovės Lietuvoje ir apsireiškimai Lietuvoje ir kitose pasaulio žinomose vietose. Tai yra santrauka, galima sakyti, medžiagos, kuri randama anksčiau išleistose knygose apie vieną ar kitą Marijos apsireiškimo vietą. Yra naujų dalykų, lietuviškoje literatūroje iki šiol nespausdintų. Tai Nuostabusis Medalikėlis, Švč. Marijos ašaros La Salette bei Verkianti Sicilijos madona.

Liečiant Marijos pasirodymą Girkalnyje, autorius pakartojo tas pačias klaidas, kurios buvo per neapdairumą patekusios į Auką." Tokius dalykus rašant, reiktų pasitikrinti, juo labiau visa istorija Bažnyčios autoritetų nėra aprobuota, kiekvienas jos klaidingas nušvietimas gali apsunkinti ateityje tikslų įvykio įvertinimą.

(Kun. Jonas Kuzmickis, **MARIJA MUMS KALBA.** Londonas, 1954 m. Rinko ir spaudė Nida Press, 1954 m. London). **A. V.**

• **Ateitininkų albumas** baigiamas parengti, sudarant istorinius skyrius. Visą darbą stabdo didelis trūkumas nuotraukų iš senesniųjų laikų. Kas dar turėtų nuotraukų iš pirmųjų at-kų kongresų, suvažiavimų, Palangos konferencijos, prašomi paskolinti. Siųsti Ateities adresu.

• **Jacques Maritain'o, garsaus** prancūzų filosofo trys knygos netrukus išleidžiamos anglų kalba: "An Essay on Christian Philosophy", "Bergsonian Philosophy and Thomism" ir "The Situation of Poetry".

NEW YORKAS

Šv. Tomui Akviniečiui, intelektualų globėjui, pagerbti kovo 6 d. N. Y. ateitininkai surengė minėjimą. Po mišių ir bendros komunijos Apreiškimo par. salėje įvyko akademija. Pagrindinėje dalyje buvo T. T. Žiūraičio, O. P., paskaita, kurioje jis iškėlė šv. Tomą Akvinietį kaip didžiausią Kat. Bažnyčios realistą ir kartu idealistą, sukūrusį integralinę filosofiją, kuria remiasi ir at-kų ideologija.

Meninėje dalyje A. Kepalaitė skambino Mendelssohn-Bartholdy "Variation Seriose" ir Chopeną. Bosas L. Balys, pianinu palydint M. Liuberskiui, sugiedojo "Kad širdį tau skausmas" — Naujalio ir "Tėve Mūsų". Akademiją pravedė B. Račkauskas.

New Yorko studentės at-kės kun. V. Dabušio rūpesčiu buvo nuvykusios į Nek. Pras. Seselių Putname ruošiamas mergaičių rekolekcijas kovo 18—20 dd. Šias rekolekcijas pravedė A. Jurgėlaitis, O. P., aiškindamas Dievo meilės malonę žmogui.

Buvo nepaprastai palankios sąlygos dvasiniam susikaupimui, atgailai ir pasiruošimui Prisikėlimo šventėms.

New Yorko studentės šia proga reiškia gilią padėką Nek. Pras. Seselėms, suteikus galimybę pabūti su Kristumi. Taip pat dėkojame T. A. Jurgėlaičiui už reikšmingas velykines mintis, stiprinančias mūsų dvasią.

New Yorko studeitės ateitininkės stengiasi plėsti savo būrelio veiklą. Kovo 26 d. ateitininkių būrelis buvo nuvykęs į Lyceum teatrą, kuriame dabar vaidinama Marcelle Maurette drama "Anastasia". Šioji drama vaizduoja rusų caro Nikalojaus II dukters Anastazijos likimą. Po vaidinimo vakare buvo pasidalinta gražiais vaidinimo įspūdžiais ir iškelta kai kurių diskusinių klausimų dramos temomis.

I. B.

Hartfordo studentai ateitininkai. **Nuotr. A. Giedraičio**

PLAČIAME PASAULYJE

BRAZILIJOS AT-KAI PLATINA SPAUDĄ

Po gražaus Vasario 16 d. minėjimo Sao Paulo ateitininkai suruošė užgavėnių vakarą. Vasario 19 d. svečiai rinkosi į šv. Juozapo mokyklos salę. Pobūvyje dalyvavo net ir pats parapijos klebonas kun. Ragažinskas bei seselių pranciškonių viršininkė sesuo Julija su kitomis seselėmis.

Muzikinę programos dalį išpildė A. Seliokas, A. Kazlauskas, V. Bilevičius, L. ir R. Dovydaičiai. Jie grojo akordeonu. Pianinu skambino I. Adomavičiūtė ir G. Valeikaitė. G. Gudavičiūtė padeklamavo poezijos, o vyrų trio — V. Navickas, J. Tijūnėlis ir J. Mitrulis — sudainavo keletą dainelių, akompanuojant muzikui J. Stroliai.

Po to buvo suvaidintas Prano Zarankos vieno veiksmo scenos vaizdelis "Aš — knygnešys". Prieš vaidinimą žodį apie knygnešius tarė Algis Žibas. Vaidino: J. Tijūnėlis, I. Šimonytė ir E. Ivanauskas. Po programos svečiai dar ilgai vaišinosi gaivia gira, šoko ir dainavo. Visi nepajuto, kad atėjo laikas skirstytis. Vakaro maldą sukalbėjo kun. J. Šeškevičius, kuris ir viso to vakaro suruošimui idėjo daug rūpesčio ir darbo.

Gavėnios metu aktyviai platinome lietuviškas knygas. Iš mokyklos gavome geras patalpas, kuriose manome įruošti gražią ramovę. O prie bažnyčios atidarėme spaudos platinimo stalą. Pardavinėjame knygas, renkame laikraščių prenumeratas.

L. Dovydaitis

— Vytautas Žvirzdys ir Nijolė Rimkutė susituokė balandžio 16 d. Chicagoje.

— Kęstutis Kudžma, buvęs "Ateities" redakcijos narys ir SAS pirmininkas, tarnauja JAV kariuomenėje Korejoje.

— Ričardas Kontrimas, studijuojąs chemiją Fordhamo universitete, globoja Brooklyno moksleivius ateitininkus.

— Detroitiečiai studentai ateitininkai — Pr. Zaranka ir broliai A. ir J. Polikaičiai — sudarė trio ir savo dainomis dalyvauja pasirodymuose.

— Algis Gečiauskas Philadelphijoje vadovauja Liet. Studentų Sąjungos skyriui, kuris Atvelykio savaitgalį ten surengė studentų studijų dienas.

— Irena Banaitytė ir Liuda Grigaitė, New Yorko stud. atkės, per tarptautinį Krikščionių Demokratų Unijos suvažiavimą New Yorke su duona ir druska sutiko miesto burmistrą Wagnerį. Jų atvaizdai rytojaus dieną tilpo visuose didžiuosiuose New Yorko laikraščiuose.

— Bronė Kulytė, studijuojanti Mt. St. Joseph kolegijoje, Ohio, telkia medžiagą Marijos Pečkauskaitės - Šatrijos Raganos 25 metų mirties sukakčiai paminėti.

— Vytautas Valaitis, neretai parašąs į Ateitį sporto klausimais, Clevelande dažnai dalyvauja foto parodose ir jau laimėjo keletą pirmųjų vietų.

Clevelando ateitininkiškasis jaunimas iškylauja. Nuotr. Vyt. Valaičio

ATEITININKAI VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Ir šiais metais minėjome šv. Kazimierą ateitininkai su skautais drauge. Į bažnyčią einant abiejų organizacijų nariai išsirikiavo ilgoje eilėje; jų priešaky iškilmingai žygiavo vėliavos su palydovais. Ateitininkų vėliava atšventė savo vardadienį, nes pernai gruodžio 8 d. ji buvo pakrikštyta Kazimiero vardu Dvasios Vadas kun. Dr. Paškevičius laikė mišias ir pasakė pamokslą. Visi ėjome prie komunijos. Giedoti tą dieną sekėsi gerai, geriau negu kitais sekmadieniais — gal dėl to, kad buvome šventiškai nusiteikę, ar gal, kad mūsų dirigentas nešioja Kazimiero vardą?!

Minėjime paskaitą skaitė Sielovados Tvarkytojas Tėv. Bernatonis. Savo įprastu tėviškų, geru šypsniu kalbėjo jis apie asmenybės ugdymą. Šios rūšies paskaitų senokai nebuvome girdėję, tad jo nuoširdus, pamokantis žodis rado gerą dirvą. Toliau sekė deklamacijos ir rašinėlis.

Negalėjom šv. Kazimierui paruošti ko nors didesnio, nes teko intensyviai dirbti Vasario 16-sios dienai, o čia pat ir mokslo metų pabaiga.

Vakare ateitininkai surengė bažnyčioje religinių giesmių koncertą. Pagrojome Beethoveno Missa Solemnis. Buvo atspausdinti ir visiems išdalinti paaiškinimai ape patį kūrinį ir atskiras muzikos dalis.

Gavėnios metu rimtai dirbom, "tvarkėmės apie savo namus". Vyresnieji atsidėję studijavo ideologiją, sekė pasaulio kat. gyvenimą, spaudą. Mergaitės tvarkė biblioteką, kuopos albumą, audė juostas ir, įsigiję net du storus tomus gero elgesio vadovėlio, papunkčiui mokėsi mandagumo taisyklių.

CHICAGA

Naujoji kuopos valdyba uoliai ėmėsi darbo ir pagyvino kuopos veiklą. Valdyboje dabar yra: pirm. — Povilas Žumbakis, vicepirm. — Lilė Tumosaitė, sekr. — Vida Kriščiūnaitytė, ižd. — Vytas Dūdėnas, soc. reikalų vedėja — Marytė Meškauskaitė.

Per užgavėnes kuopa suruošė puikų blynų balių. Šeimininkės ir patys rengėjai dirbo su entuziazmu, joms vadovavo p. Stakienė. Visi kiti kuopos nariai taip pat parodė didelį susidomėjimą šiuo vakaru, ir svečiai buvo nustebinti nepaprastai jaukia nuotaika.

Gražiai veikia mergaičių būrelis, kuris nagrinėja mergaitėms artimesnes temas.

Ateity numatoma dar gyviau veikti. Velykų proga visi nariai vienas kitam padovanojo po gražų pačių darbo margutį. Kiek vėliau kuopa rengs savo penkerių metų veiklos paminėjimą. Jau ruošiamės ir vasarai. Darysime iškylas į gamtą ir gausiai dalyvausime ateitininkiškose stovyklose. **L. T.**

BOSTONAS

Bostono studentų ateitininkų draugovė kovo 6 paminėjo šv. Tomą Akvinietį. Po pamaldų ir bendros komunijos kolegės L. Šmitaitės namuose buvo bendri pusryčiai, paruošti pačios šeimininkės rūpesčiu. Pusryčiuose dalyvavo ir svečių — dr. J. Leimonas ir SAS pirmininkas K. Keblinskas.

Susirinkime, kurį atidarė draugovės pirmininkas A. Žižniauskas, D. Škudzinskaitė skaitė paskaitėlę apie šv. Tomą Akvinietį, iškeldama jo gyvenimą ir filosofijos bruožus. A. Žižniauskas paskaitė dr. V. Viliamo paruoštą referatą apie Pax Romana. **D. K.**

DETROITAS

Detroito ateitininkai sendraugiai 1955 metams išsirinko naują skyriaus valdybą. Skyriaus pirmininku dabar yra Alfonsas Juška, sekretore — Valė Kundrotienė ir iždininku — Alfonsas Šukevičius.

IŠ PUTNAMO STUDENČIŲ AT-KIŲ VEIKLOS

Šiems metams Putnamo studenčių at-kių užsibrėžti veiklos rėmai po truputį ima įgauti paveikslo formą. Pagrindinis šiam semestrui Stud. At-kų C. V. paskirtas uždavinys buvo susipažinti su Šalkauskio "Ateitininkų Ideologija". Kad šią temą pilnai išnagrinėtų, draugovės valdyba paskyrė susirinkimams keturis penktadienius. Pirmame susirinkime, vasario 24 d., A. Vasiliauskaitei ir I. Giedraitytei vadovaujant, diskusijų pobūdžiu buvo svarstomas katalikiškosios pasaulėžiūros klausimas. Kovo 4 d. E. Marijošiūtės ir D. Giedraitytės paruoštų santraukų ir diskusijų būdu buvo aiškinamasi at-kų principai ir pareigos. Susirinkimai praveda mi ir klausimai nagrinėjami pačių studenčių, tik, iškilus neišrišamoms problemoms, į pagalbą kviečiamas kun. St. Yla.

Vasario 28 d. Putname atsilankė Tėvas J. Brazys, jau Lietuvoje pasižymėjęs kaip kalbėtojas mergaitėms rūpimais klausimai. Moksleivės at-kės kartu su studentėmis paginaudodamos proga, paprašė jį pakalbėti apie mergaitės psichologinius religinio gyvenimo bruožus. Tėvas Brazys savo paskaitoje ypač pabrėžė skirtumus tarp vyro ir moters psichologijų, paaiškindamas jų atskirus savumus bei jų priežastis ir nurodydamas, kaip visa tai persiduoda į religiją. Studenčių paprašytas Tėvas J. Brazys mielai sutiko paaukoti dar vieną vakarą, kur jaukių pokalbių forma, vien studenčių ratelyje, buvo svarstomos įvairios mergaičių problemos.

PAX ROMANA DIENA PUTNAME

Kovo 6 d., sekmadienį, buvo surengta Šv. Tomo Akviniečio—Pax Romana šventė. Kun. St. Yla ta intencija atlaikė mišias, o visos atkės bendrai priėmė komuniją. Po to sekė iškilmingi pusryčiai — agapė, kurios metu E. Marijošiūtė, pasiremdama Dr. V. Viliamo straipsniu, trumpais bruožais supažindino visus su Pax Romana organizacijos sudėtimi ir pagrindine jos veikla. Toliau kalbėjo kun. St. Yla. Savo kalboje jis pabrėžė reikalą at-kams išeiti iš savęs ir daugiau pasireikšti svetimtaučių tarpe. Pax Romana, — jis pastebėjo, kaip tik ir yra toks tarptautinis sąjūdis, kuriame at-kai turėtų aktyviai dalyvauti. Čia jis pasigėrėjo ta gražia solidarumo dvasia, kuri atsiranda glaudžiai bendradarbiaujant tarptautinėje plotmėje, o taip pat iškėlė šv. Tomo Akviniečio, Pax Romana globėjo, reikšmę organizaciniame gyvenime. Toliau kun. St. Yla pasidžiaugė užsienio skyriaus iniciatyva, kurios dėka ši šv. Tomo Akviniečio Pax Romana diena buvo surengta ir kituose at-kų vienetuose. Savo kalbą jis užbaigė sakydamas, kad kiekvienas lietuvis, kuris išneša Lietuvos vardą į svetimtaučių tarpą, dirba ambasadoriaus darbą. Pax Romana dienos paminėjimas užsibaigė šventąja valanda, kur prieš išstatytą Švč. Sakramentą buvo meldžiamasi visomis Pax Romana intencijomis. **AV.**

• **Grandies korporacija,** inž. A. Sabaliausko iniciatyva, atkurta New Yorke. Sudaryta konkreti veikimo programa ir jau pradėtos diskusinės paskaitos.

• **Meno Draugija Šatrija** balandžio 3 d. Liet. Auditorijoje, Chicagoje surengė įspūdingą poeto Vytauto Mačernio 10 metų mirties sukakties minėjimą. Paskaitą apie poeto asmenį ir kūrybą skaitė P. Jurkus, J. Grišmanauskas papasakojo žuvimo aplinkybes, E. Blandytė padeklamavo penktą viziją, aktorius A. Dikinis paskaitė vieninteli V. Mačernio prozos gabalėlį "Tuštybę", D. Stankaitytė, akomponuojant A. Prapuolenytei, padainavo porą dainų. Pradžioje, pradedent minėjimą, A. Jasaitytė padeklamavo Nykos Niliūno eiles, skirtas V. Mačerniui, pianinu palydėjo L. Leonaitytė. Minėjimui vadovavo Vl. Būtėnas.

Putnamo mergaitės važiuoja į mokyklą. **Nuotr. V. Maželio**

KREIVOS ŠYPSENOS

PAVASARIO LINKSMYBĖS

(Išguldyta pagal Kristijoną Donelaitį)

Jau saulelė vėl atkopdama budina Kungį,
Ir Vedeckas vėl, šmeru išsitepęs, mašiną valo;
Gi ir studentės, iš Putnamo sniegus prasikasę,
Tuoj vaikinus bei vyriškius medžioti pagavo.
Tūli sendraugiai, per žiemą sėdėję pas kakalį šiltą,
Vėl navet barzdas apšarmojusias skustis sukruto.
Vygantas savo sermėgą plačiai prasivėręs vėdino;
Džiaugės iškentęs šalčius be kaklaraišio šilto
Ir, ant meškerės širdį pasmeigęs, žuvauti išėjo.

Brazda Barzdukas ir judina liaudį pabusti iš miego, —
Jausmo pagautas čiupryną uoliai skustuvu nušienavo;
Vaikšto dabar ir dumplėmis garsiai skardena po orą,
Kam studentai rinkimais viršaičių visai nesirūpin.
Gi studentai, plauko visokio, po knygom trūniję,
Vėl ant raspustvų sukrusti pasinešė drūčiai
Ir, ne vienas dailią merginą prie šono veizėdamas,
Tuo šlektas mintis iš makaulės per gvoltą išmušo.
Net Žvirzdys, tiek laiko viengungiu žydėjęs ir kentęs,
Štai moterystėn šventon pakarniai juoba nukeliavo:
Ir Ivaška, tas šaunus su medaliais iš vaisko žalnierius.
Kaip iš arūdijos šliūbą staigų išdavadijo ūmai,
Tuokart Keblinskas, atydžiai veseliją jo apveizėjęs,
Staiga iš Bostono dumti neaiškiu tikslu vėl panūdo:
Reik juk žmogui biednam laike tokiam pasikakint
Ir, žolelių kvapsniais pasigėrus, daug baikų iškrėsti.
Vėl kiti nenaudėliai gėrė tručiznas iš bonkų;
Jiems tad padangėj ir saulė navet dubultava veizėjos.
Vai jūs nemokšos, ar neisit iš ten kur į priemenį gryną,
Kvietkais bei žolynais ant lauko kur auga gėrėtis!
Vėl kits slunkius, per žiemą pamiršęs jau priedermes savo,
Į mitingus bei suėjimus keliavo kaip paikas nenoriai.
Betgi pavasario stuktelts ir žolę išvydęs po langu,
Vėl pas kompanijas linksmas kaip bičių sugeltas patraukė
Ir apent veikloj gyvai dalyvauti įniko.

Mokykis tad ir tu, žmogau, bėdins čia pasikakint
Ir laike šiokiam razumo pamest nesirūpink;
Idant sendraugiu tapęs jaunystę atmintumei savo
Kaip kvietką, kad kožnas pauostęs neraukias, bet šypsos ir gėris

V. Šalapinis

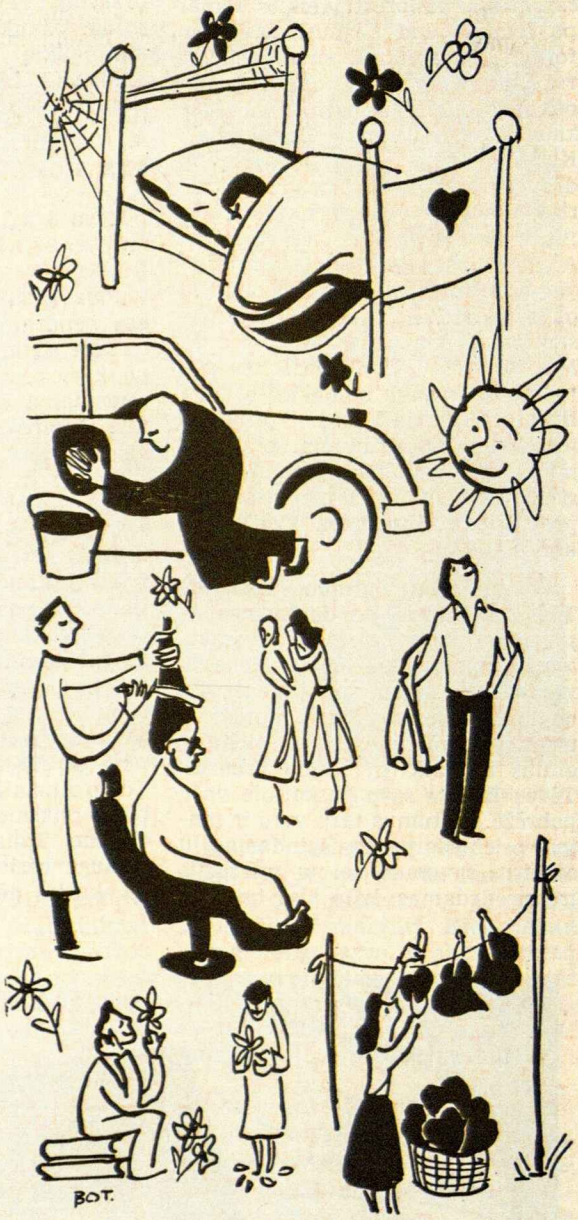

Atsakymas "Kreivoms Šypsenoms"

(Pagal seną lietuvių liaudies patarlę:
Lazda turi du galus. Vienu duosi, kitu gausi)

Kaip gera yr mylėti,
Gyventi džiūgesy...
Žinot, kad nors už mylių,
Bet kad vistiek turi.
Laiškais kai bombarduoja
Iš miestų, užjūrių,
Karštai kai tikinėja
Pasaulin, kad tinku...
Kaip "Clair de lune'e" mato
Mane tik iš toli,
Negirdi, kaip baruosi, —
Galvoja, kad švelni.
Kaip gera yr svajoti
Tarp sienų keturių,
Širdis kataloguoti,
Sukalti ant vinių.
Poete Šalapini,
Redaktoriau Jurkų,
Botyriau maliavninke,
Ir gana daug kitų,
Gal gi ir jūsų širdys
Ant sienų keturių?...

Putnamietės

P. S. Tenebunie pataisyta nė viena iota!

MUMS RAŠO

Gen. V. Grigaliūnas-Glovackis, Tunja, Boyaca, Columbia, S. A.: Iš tolimos Kolumbijos siunčiu malonius sveikinimus Ateičiai, skaitytojams ir visiems at-kams. Ateitininkai buvo mūsų tautos prisikėlimas 1918 m. žiemą, — rašo jis laiške, — "tokiais jiems reikės būti ir tada, kada ir vėl Tėvynei bus skirta keltis iš kapo. Tesuteikia Jums gerasai Dievas 1918—1919 metų ryžtingosios dvasios, kada Jūs ir visi kiti drąsieji lietuviai padėjote keltis Lietuvai! Aleliuja!"

A. Bridžius, Cleveland, Ohio: Laisvame pasaulyje nemažai dar turime at-kų, dirbusių organizacijos kūrimosi ir formavimosi metais. Pvz dr. E. Draugelis, "Rūtos" pirm., Ateities redakc. narys. Ligi 1914 m. jisai gyveno Maskvoje ir turėjo progos bendradarbiauti su Pr. Dovydaičiu. Jis galėtų daug ką priminti ir apie Ateities santykius su Aušrine. Būtų gera, kad Ateitis skaitytojus supažindintų su mūsų praeitimi, kai lietuviai, kaimo jaunuoliai, grūmėsi dėl krikščioniškosios ideologijos ir siekė mokslo.

Petras Rukšys, Castelnuovo D.B. (Asti), Italija: Nuoširdžiai dėkojame mieliesiems geradariams, kurie mūsų kuopos nariams užsakė Ateiti. Žurnalas mus visus suiungia su lietuviais ir padeda stiprėti krikšč. pasaulėžiūroje. Ir mes leidžiame vietini laikraštėli savo nariams, kuri jau esame atsiuntę Ateičiai susipažinti... Visiems nuoširdžiausi linkėjimai iš saulėtosios Italijos!

V. Indrulėnas, Chicago, Ill. Atsilyginu už prenumerata ir dar idedu 2 dol. "magarvčiu", kad Ateitis vis labiau stiprėtu turiniu ir forma. Ji — mūsu švyturys lietuviškoj ir religinėj veikloj!

Feliksas Palubinskas, Chicago, Ill.: Jau kuris laikas, kaip Ateitis dejuoja dėl jaunimo bendradarbiavimo. Iš tikrųjų, Ateitis pasidarė vyresniųjų žurnalas, o jaunesniems beliko tik Kreivos švypsenos... Chicagos vyr. moksl. at-kų kun. Alf. Lipniūno kuopa, šį reikalą suprasdama, žada sudaryti tam tikrą būrelį, kuris Ateitį atnaujintų. Jėgų yra nemažai. Jie mielai rašys, jeigu tik duosite jiems vietos. Jie visi pageidauja atskiro jaunimo skyriaus, kur tilptų jaunųjų kūrinėliai.

Redakcija ir administracija nuoširdžiai dėkoja visiems už linkėjimus, pageidavimus, planus. Ypač mus džiugina žinios, kad **jaunieji skaitytojai** taip domisi žurnalu ir žada "atjauninti" savo kūryba. Jaunųjų kūrybos, rašinėlių, eilių, apsakymėlių, skaitvtų ideologinių referatų visada mielai laukiame!

O ką Jūs galvojate apie Ateiti? Parašykite savo nuomonę ir planus!

ALFONSAS MAŽEIKA — dailiojo odos apdirbimo specialistas

Alfonsas Mažeika, dėl sveikatos negalėdamas iš Vokietijos niekur išemigruoti, išmoko dailiojo odos apdirbimo amato ir dabar juo verčiasi. Jo darbai skoningai papuošti lietuviškais motyvais, pagražinimais, artimais lietuvių širdžiai. Užsakymus Alfonsui Mažeikai galima siųsti ir iš JAV šiuo adresu: Alfonsas Mažeika, Frankfurt a. M., Mainzer Landstr. 50, Germany.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

MŪSŲ VYTIS — L. S. S. vadų ir akademikų skautų žurnalas, kovo, balandžio numeris. Turinyje gausiai sutelkta istorinės medžiagos apie skautus vyčius: straipsniu, atsiminimu ir nuotrauku. Mūsu Vytį redaguoja vyr. sktn. B. Kviklys.

EGLUTĖ — vaikų laikraštis, kovo nr. Redaguoja Pranas Naujokaitis.

Br. Daunoras — UŽDANGAI NUSILEIDUS, apsakymas. Nidos Knygu Klubo leidinys Nr. 6., 120 psl. Išleido Nida Press, 3 Southern Row, London, W. 10, Great Britain.

LIETUVIAI HAMILTONE — Šešerių metų lietuviškojo gyvenimo vaizdai Hamiltone, Kanadoje. Knyga didelio formato, turi 202 psl. ir 356 nuotraukas. Albumą išleido Hamiltono KIŠB apylinkės valdyba. Redagavo Kazys Baronas ir Stasvs J. Dalius. Viršelį ir vinjetes piešė dail. V. Bričkus. Kaina 3 dol.

LITERATŪROS LANKAI — Neperiodinis poezijos, prozos ir kritikos žodis, numeris penktas. LL redakcinis kolektyvas: K. Bradūnas, J. Girnius, J. Kėkštas, H. Nagys ir A. Nyka-Nyliūnas. Turinyje skelbiama daug kūrybos ir vertingos kritikos.

Leonardas Andriekus — ATVIROS MARIOS. Lyrikos knyga, išleista Tėvų Pranciškonų Brooklyne. Iliustravo dail. T. Valius. 134 psl., kaina 2 dol.

KARYS — kovo mėn, nr. 3. Pasaulio lietuvių karių — veteranų mėnesinis žurnalas.

Uršulė Gudienė — ŽAIBAI. Eilėraščiai. Išleido "Tėviškėlė", 2313 W. 91 St., Chicago 20, Ill. 1955 m. Iliustravo Vladas Vijeikis. Tiražas 1000 egz. Kaina 1 dol.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, kovo nr. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J. Numeris gausiai iliustruotas Kristaus kančios motyvais.

KNYGŲ LENTYNA. Lietuvių Bibliografinės Tarnybos biuletenis, nr. 11—12 (78-79), lapkričio—gruodžio mėn., 1954 m. Adresas: Lithuanian Bibliographic Service, 602 Harvey St., Danville, Ill. Redaktorius — Aleksandras Ružancovas.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH BULLETIN. Published by the Secretariat for External Relations of the Association for Lithuanian Catholic Students "Ateitis". No. - (7), February, 1955. Vol. III. I. C. Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn.

Biuletenis supažindina su ateitininkų ideologijos principais, jų praktišku taikymu gyvenimo tikrovėje, paliečia aktualiuosius SAS veiklos momentus, pristato at-kų vadus: prof. Dovydaitį ir dr. Adolfą Damušį. Pabaigoje įdėta ištrauka iš J. Daumanto knygos "Partizanai už geležinės uždangos" ir nuotrauka — lietuvių partizanų būrys miške. Biuletenį redaguoja **Rūta Žukaitė,** talkinama SAS užs. reikalų skyr. narių.

NIJOLĘ RIMKUTĘ

ir

VYTAUTĄ ŽVIRZDĮ,

sukūrusius ateitininkišką šeimą,
nuoširdžiai sveikina

Chicagos ŠATRIJA

ALp(LKA)1786
1955, Nr.4

Žemaitijos kaime.

Dail. Paulius Augius

80.725. 141